Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

17 5-йил чиқиши. АВГУСТ 1970 й.
ДУШАНБА
№ 193 (1561).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

✦ *Шаҳримиз кўркам ва озода бўлади*

160 МИНГ ҚАЛАМЧА

Шаҳримизда кўп қаватли биноларни қуриш ишлари жадаллик билан боряпти. Лекин улар ишга туширилгач, биноларнинг олдини ободонлаштириш, соя-салқин жойларга айлантириш муҳим масалалардан бири бўлиб қолмоқда. Шунинг учун ҳам Тошкент Ботаника боғига берилган буюртмада улкан бинолар олдида тез ўсадиган дарахт кўчатларини тайёрлаш топширилган эди.

Бугун

Ботаника боғи куз ойларида турли қурилиш трестлари ва ободонлаштириш бўлимларига тарқатиш учун 160 минг дона терак қаламчаларини тайёрлаб қўйди.

Бу ҳақда Ботаника боғи директорининг илмий ишлар бўйича ўринбосари, профессор, биология фанлари доктори А. Усмонов гапириб берди.

Янги терак намунаси Ботаника боғида кўп йиллар давомида олиб борилган илмий кузатиш ишларининг натижасидир. Бу дарахтни биз дуб, липа, шум, дарахтлари билан бирга аралаштирилган ҳолда экишни тавсия этамиз. Чунки, бир неча йиллардан кейин терак дарахтларини кесиб ташлаш лозим бўлса, унинг ёнидаги дуб, липа, шум дарахтлари ўз-ўзидан жуда ҳам гўзал, табиий бўлиб қолади.

Ҳунар ўрганинг

Ҳадемай янги ўқув йили бошланади. Шаҳримизда бу воқеага қизғин тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Айниқса республика профессионал техника Давлат Комитети ташаббуси билан шаҳримизда бир қатор янги ўқув юртлари ташкил қилинмоқда.

Бугун

Чилонзор массивидаги янги 63-техника билим юртида янги ўқув йили учун талабалар қабул қилиш иши тугалланди. Ҳаммаси бўлиб 500 ўқувчи қабул қилинди. Улар халқ амалий санъатининг ўзига хос нозик сирларини ўрганадилар. Чунончи, ўймакорлик, нақшкорлик, пардозчилик касбларини ўрганадилар.

Абдулла Қаҳҳор номли кўчада очилган янги билим юртига ҳам ўқувчилар катта қизиқиш билан ёзилишмоқда. Тошкент тўқимачилик комбинатига қарашли бўлган билим юртига 500 дан ортиқ ўқувчи қабул қилинади. Улар тўқимачилик саноати соҳаси бўйича касб ўрганадилар.

Булардан ташқари республика махсус қурилиш-монтаж ишлари министрлигига қарашли 83-билим юрти ҳам иш бошлайди. Унга 240 ўқувчи қабул қилинди. Ёш йигит ва қизлар токарлик, темирчилик, электрчилик, санитария-техникаси касбларини эгаллайдилар.

РЕМОНТЧИЛАР ОДИМИ

Шаҳар ремонт-қурилиш трестига қарашли 3-ремонт қурилиш бошқармаси коллективи пойтахтимиз хиёбонлари, кўчалари, майдонлари ва диққатга сазовор жойларида йўлларни ремонт қилиш, ободончилик ишлари билан шуғулланади. Бу коллектив ўзига топширилган ишни ҳамиша кўнгилдагидек ва сифатли бажаришга ҳаракат қилади.

Партия XXIV съезди чақирилиши тўғрисидаги хабарни ремонтчилар коллективи ҳам барча совет халқи сингари зўр иштиёқ билан кутиб олдилар. Съезд шарафига социалистик мусобақага қўшилиб барча участка ва бригадаларда мусобақа қизиб кетди. Натижа ёмон бўлмади.

Куни кеча бошқарма беш йиллик планда кўрсатилган 7.703 минг сўмлик ўрнига 7.713 минг сўмлик ремонт-қурилиш ишларини бажариб, беш йиллик планни 100,1 процент адо этганликлари ҳақида рапорт берди. Ҳозир ремонтчилар йиллик планни ҳам муддатидан олдин бажариш учун барча участкаларда меҳнат вахтасида туришибди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Электроника институтининг газ электроникаси лабораториясида бир группа илмий ходимлар қаттиқ жисмга атом ва ионлар оқимининг таъсирини ўрганишмоқда. Бу изланиш халқ хўжалиги учун катта аҳамиятга эга.

СУРАТДА: инженер М. В. Кремков, лаборатория мудири Р. Раҳимов ва илмий ходим С. Ғоибов тажриба ўтказмоқдалар.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ХАЛҚ ФАРЗАНДИ ҲАҚИДА

Яна бир ойдан кейин пойтахтимиз меҳнаткашлари улкан халқаро воқеанинг гувоҳи бўладилар. 15 сентябрда Осиё ва Африка мамлакатлари II Тошкент кинофестивали бошланади.

Ҳозирда маданий воқеага қизғин тайёргарлик боряпти. Ҳадемай кўчаларда фестиваль шиорлари, афишалар, плакатлар пайдо бўлади.

Бугун

фестиваль бош дирекциясидан қуйидаги хушхабарни маълум қилишди. Икки қитъа кинофестивалини очиш маросими ўзбек кино ижодкорларига берилади.

Тантанали маросимдан кейин «Ўзбекфильм» киностудиясининг «Фавқулодда комиссар» деган янги бадиий фильми намойиш қилинади. Меҳмонлар ушбу лента орқали ўзбек халқининг ажойиб фарзандларидан бири Низомиддин Хўжаевнинг Ватан йўлида олиб борган олижаноб ишлари билан танишадилар.

✦ *КПСС XXIV съездини муносиб кутиб оламиз*

ГУЛДОР, ЧИРОЙЛИ

Устки трикотаж фабрикаси маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш планини ошириб бажариш билан республика енгил саноат министрлигига қарашли корхоналар ўртасида олдинги ўринлардан бирини эгаллаб келяпти.

Трикотажчилар КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларига амалий иш билан жавоб бермоқдалар. Ўтган етти ойда планга қўшимча бир юз етмиш минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди ва реализация қилинди.

Ҳозир йигирма икки номда хотин-қизлар, болалар ва эркаклар учун устки трикотаж буюмлари тайёрланмоқда. Буюмлар тури яна ортадиган бўлди. Техника тараққиётига асосий эътиборни қаратган фабрика маъмурияти

Бугун

Ленинград машинасозлик заводидан «КИЗКА-3» маркали иккита машина сотиб олди. Бу машиналар гулдор трикотаж ишлаб чиқаради. Машинада илгариги олти ишчи ўрнига икки ишчи ишлайди, унинг иш унуми ҳам ортик.

КПСС XXIV съезди шарафига йиллик мажбуриятни 24 декабрда бажариш ва планга қўшимча икки юз минг сўмликдан зиёд маҳсулот реализация қилиш мажбурияти олинди.

Шаҳримиз саноат корхоналари ва қурилишларда КПСС XXIV съезди шарафига бошланган социалистик мусобақа тобора кенгаймоқда. Йирик енгил саноат корхоналаридан бўлган тўқимачилик комбинатининг меҳнат аҳли ҳам ана шу улуғ санани муносиб кутиб олиш учун астойдил меҳнат қилмоқда.

СУРАТДА: смена топшириқларини ортиғи билан адо этиб, сифатли маҳсулот топшираётган йигирув фабрикасининг ёш ишчиси Нина Трякина.

ИПАК ТОЛАСИ

Пиллакашлик фабрикасининг барча цехларида иш қизғин. Пиллакашлар ўтган ҳафта давомида янги пилла ҳосилидан дастлабки ипак толаларини ишлаб чиқардилар.

Бугун

улар ишлаб чиқарган муҳим саноат хом ашёси бир минг килограммга етди деб, хабар беради фабрика директори Бектой Кенжабоев.

Фабрика коллективи партиямизнинг навбатдаги XXIV съездини муносиб кутиб олиш мақсадида аввалги социалистик мажбуриятини қайта қараб чиқди ва мажбуриятни оширди. Йиллик планни муддатидан уч кун илгари бажариш, планга қўшимча кўплаб маҳсулот ишлаб чиқариш ва ипак сифатини беш процентга ошириш, беш юз килограмм пилла тежаш улар қабул қилган социалистик мажбуриятда қайд қилинган.

Уй муборак!

Бугун

янги уй-жой биноларини қабул қилувчи Давлат комиссиясидан редакцияга қуйидагиларни маълум қилишди:

Шаҳримизнинг «Хлопкомаш» кўчасида қад кўтарган хушбичим бино фойдаланишга топширилди. У бир неча оилага мўлжалланган бўлиб, яшаш учун, ҳамма шароит муҳайё этилган.

Пролетар ва Жуковский кўчаларининг муюлишида ҳам яна бир улкан бино ўз жамолини кўз-кўз эта бошлади. Саксон оилани ўз бағрига чорлайдиган бу бинони 3-қурилиш трестининг 30-қурилиш бошқармаси азаматлари бунёд этдилар. Яна шундай бир бино эса Шимолий-Шарқ массивида фойдаланишга топширилди. Уни 525-УНР азаматлари бунёд этишган.

Булардан ташқари пойтахтимиз уйсозлари меҳнатига мансуб бўлган 162 квартирали улкан бинода ҳам ҳовли тўйлари бошланди. Бу бино «Халқлар дўстлиги» кўчасида жойлашган.

ТОШКЕНТ—МАХАЧҚАЛАГА

Бузилмас дўстлик, садоқат ва биродарликни ўзида мужассамлаштирган бу икки сўз ёзилган вагонларга ҳамма станцияларда йўл очиқ. Чунки, бу вагонлардаги юкларни Доғистонда тошкентлик қурувчилар ошиқиб кутаётганини темир йўлчилар ҳам яхши билишади.

Махачкалада «Ўзбекистон» кварталини қураётган ҳамшаҳарларимиз ўз юртдошларидан ҳар куни ҳар хил қурилиш материалларини олишмоқда.

Бугун

бош пудратчи — биринчи уйсозлик комбинати коллективи бир уйга етарли бўлган йирик панелли уйнинг девор панелларини Махачкалага жўнатиш учун платформага келтирди.

ШАРБАТ ЦЕХИ

Орджоникидзе районидаги «Правда» колхозида консервалар ишлаб чиқарувчи янги цех ишга тушганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Ҳозирда Тошкент аҳолиси колхоз маркаси билан чиқаётган турли-туман мевалардан ишланган компот, консервалардан кўплаб олмоқдалар.

— Бизнинг коллектив, — дейди цех бошлиғи М. Икромов, — эндиликда мева консервалари билан бир қаторда помидор томати, бодринг ҳосилидан маринованд қилишни ҳам йўлга қўйдилар. Бу билан цехда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ассортиментини оширишга эришдилар.

КЎРКАМ БЎЛАДИ

Яқин вақтларда Пушкин номи билан аталувчи кўча шаҳримизнинг кенг, кўркам ва гўзал кўчаларидан бирига айланади. Ҳозир кўчани реконструкция қилиш ишлари авжида. Бу ерда амалга оширилаётган ишларни 11-«Висотстрой» трести иккинчи бошқармасининг ўртоқ К. Собиров бошчилик қилаётган қурилиш участкаси бунёдкорлари бажаришмоқда.

Участка азаматлари ҳозирнинг ўзидаёқ бир қатор ишларни сифатли бажариб қўйдилар. Чунончи, белгиланган жойларга шағал ётқизилиб, трамвайнинг эски изи олиб ташланди.

Бугун

бинокорлар янгидан қурилган уч юз метрдан ортиқ трамвай изи оралиқларига асфальт ётқизишди. КПСС XXIV съезди шарафига бошланган меҳнат вахтасида туриб ишлаётган қурувчилар кунлик топшириқларини икки бараварига етказиб бажаряптилар.

НОДИР ЭКСПОНАТ

Ўзбекистон Фанлар академияси тарих ва археология институтининг олимлари Самарқанднинг ёнгинасида Афросиёб харобаларида қазиш ишларини олиб бормоқдалар. Олимлар бу ерда жуда ҳам нодир қасрни топишга муяссар бўлдилар. У эрамизнинг еттинчи асрларидаги Самарқанд шаҳри Вархумоннинг саройидаги хоналардан биридир. Бу хона квадрат шаклида бўлиб ҳар бир томони деворининг узунлиги 11 метр. Бу деворларга ўша даврнинг энг уста мўйқалам соҳиблари филлар, оққушлар, кишиларнинг расмларини маҳорат билан ишлашган.

Олимлар бу хонанинг иккинчи нусхасини яратиб, уни Самарқанд шаҳрида ташкил қилинаётган янги музейга қўйишни лозим топдилар.

Тошкентдаги «Рассом» комбинатининг санъаткорлари ана шу нодир экспонатнинг яратилишига ўз ҳиссаларини қўшдилар.

Бугун

нодир экспонат Тошкентдан Самарқандга жўнатилди.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг академиги Яҳё Ғуломов, ва тарих фанлари кандидати археолог Л. И. Альбаумлар бошчилигида очилган сарой тарих фанига қўшилган янги далиллардан биридир.

✦ *Институт ҳаётидан*

ЯНГИ КАСБ ЭГАЛАРИ

Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институтида кўплаб механика, иқтисодчи, қурувчи, тепловозчи каби мутахассисликни эгаллаган кадрлар етишиб чиқмоқда. Янги ўқув йилидан бошлаб саноат ва граждан қурилиши факультетининг кундузги бўлимида сув таъминоти ва канализация ишлари бўйича мутахассислар тайёрланади. Илгари бундай кадрлар сиртқи бўлимда ўқишар эди.

Бугун

институтнинг илмий советида автоматика, телемеханика, алоқа факультетларида янги-янги ўқув кабинетлари ва лабораториялари ташкил этиш ҳақида қарор қабул қилинди. Бу кабинет ва лабораторияларда энг замонавий ўқув қуроллари ва турли хил аппаратлар бўлади.

Ободончилик ва кўкаламзорлаштириш ойлиги давом этмоқда. Айниқса, шаҳар кўкаламзорлаштириш ва ободонлаштириш бўлими 2-участкаси ишчиларининг Правда Востока, Ленин кўчаларида олиб бораётган тадбирлари мақтовга сазовордир.

СУРАТДА: 2-участка ишчилари Навоий театри қаршисидаги хиёбон яшил гиламларини парвариш қилаётирлар.

М. Нуриддинов фотолари.

КУЗ ВА ҚИШ ФАСЛИГА

Ҳозирги фаровон турмушимизда ҳар бир одам ўзига ярашган чиройли, қулай, замонавий кийимлардан кийгиси келади. Диди тобора юксалиб бораётган, талаби зўр меҳнаткашлар ўша эгнидаги кийимига ярашур пойафзал ҳам олгиси келади.

Савдо хизматчилари халқ талабига биноан энг замонавий, энг чиройли, энг кўркам кийим-кечак ва пойафзални буюртма қилиб, магазинларга олиб келишга ҳаракат қилишади.

Бугун

Марказий универмагда аёллар учун ноёб пойафзаллар сотилди. Энг сўнгги модада тикилган, кўрганнинг кўзини қувонтирадиган ички жунли, қўнжи баланд, бежирим этиклардан олти юз жуфти савдога чиқарилди. Чехословакия, Франциядан келтирилган ярқираб кўзни қамаштирадиган лакланган туфлилардан минг жуфти харидорларга ҳавола қилинди.

Шунингдек, куз фасли эшик қоқиб, турганини назарга олиб эркаклар учун ҳам ички майин жунли минг жуфт туфли савдога чиқарилди. Икки юз хил штапель газлама ва ранг-баранг жун одеяллар харид қилинди.

ҚАРШИ ЧЎЛИНИНГ МАНЗАРАСИ

Яқинда партия ва ҳукуматимиз асрлар бўйи қақраб ётган Қарши чўлини боғу-бўстонларга айлантириш ҳақида тарихий қарор қабул қилдилар. Ҳозирда бу чўлни забт этиш учун жуда ҳам катта тараддуд ишлари бошлаб юборилди.

Бугун

Тошкент хроникал-ҳужжатли ва илмий-оммабоп фильмлар студиясининг бир группа ижодкорлари Қарши чўлига жўнаб кетдилар. Улар у ерда бир неча ҳафта давомида чўлни ўзлаштириш ишларига бағишланадиган бўлажак картинанинг кадрларини суратга оладилар. Фильмнинг режиссёри Г. Резниченко, оператори Ш. Маҳмудовлар киноленталарда совет кишиларининг меҳнатдаги жасоратларини акс эттиришга бел боғлашган. «Қарши чўли» деб аталган ҳужжатли фильм шу йилнинг октябрь ойида томошабинлар диққатига ҳавола этилади.

✦ Озодалик — туман соғлиқ

КЎНГИЛЛИ ҲАШАР

«Бешқайрағоч» массивидаги Акмал Икромов номли маҳаллада

Бугун

катта ҳашар ўтказилди. Ҳашарда маҳалла аҳлидан юздан ортиқ киши қатнашди. Улар «Тўқимачи» ва «Шароф» кўчаларини, ариқларни тозаладилар, олмазор боғ ва дам олиш майдонларини тартибга келтирдилар.

Кўнгилли ўтган ҳашарга маҳалла комитетининг раиси Латиф Ҳамидов ва бир неча отахонлар бошчилик қилишди.

МАҲАЛЛА КЛУБИДА — ТАРБИЯ МАСАЛАСИ

Октябрь районидаги Ульянов номли маҳалла клубида «Бола тарбиясида ота-оналарнинг роли» деган темада йиғилиш бўлиб ўтди. Район халқ маорифи бўлимининг мудири, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи Саидакбар Саидаҳмедов бу ҳақда доклад қилди.

Шундан сўнг район прокурори ўртоқ О. Асқаров ҳамда район ижроия комитети маданият бўлимининг бошлиғи Х. Сулаймонов, 109-мактаб директори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи И. Хошимов ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқиб, ёшлар тарбияси ҳақида гапирдилар.

Йиғилиш охирида хушовоз хонанда Жамила Қутлиева раҳбарлигидаги ёш ҳаваскорлар иштирокида концерт берилди.

ДЎСТЛАРНИ ХУШНУД ЭТИБ

Тўхтасин Жалилов номли Ўзбек Давлат филармониясининг республикада хизмат кўрсатган артист Саид Алиев бадиий раҳбарлиги ва бош дирижерлигидаги ўзбек чолғу асбоблари оркестри ўзининг концерт номерлари билан минглаб томошабинларни хушнуд этмоқда. Санъаткорлар яқинда қардош Тожикистон республикасининг бир неча шаҳар ва қишлоқларида гастролда бўлиб йигирмага яқин концертлар беришди.

БИРИ-БИРИДАН ҚИЗИҚ

Бугун

«Ғалаба» боғига ташриф буюрган ҳамшаҳарларимиз юридик фанлари кандидати Обиджонованинг «В. И. Ленин Совет давлатида хотин-қизларнинг роли ҳақида»ги суҳбатини мароқ билан тинглашди.

Тажрибали лектор С. Ғофурованинг «Ульяновлар оиласи мисолида болаларни тарбиялаш»га бағишланган лекцияси «Промсвязь» заводи ишчи-хизматчиларида чуқур таассурот қолдирди. Ҳаётий мисолларга бой бўлган лекциянинг охири қизғин савол-жавобга айланиб кетди.

Шу куни ёғочни қайта ишлаш комбинати, «Ташгорсирьё» ишчи-хизматчилари, Киров район ички ишлар бўлими ходимлари, республика илмий атеизм уйининг лектори Г. Громова, А. Шербаков ўртоқларни мамнуният билан кутиб олдилар. Улар зиё тарқатувчиларнинг КПСС Марказий Комитети июль Пленуми материаллари ва халқаро аҳвол ҳақидаги лекцияларини мароқ билан эшитдилар.

СЎЛИМ ТАБИАТДАН РОҲАТЛАНИБ

«Таштекстильмаш» заводи маъмурияти ишчи ва хизматчиларнинг ўз вақтида дам олишларига яхши эътибор бермоқда. Юзлаб ишчилар мамлакатимизнинг турли шаҳарларидаги курорт ва дам олиш уйларида ором олмоқдалар.

Шу йилнинг ўзида юз эллик кишига путёвкалар тарқатилди. Улар Пятигорск, Сочи, Кисловодск, Боку каби шаҳарларда мириқиб дам олдилар. Айни пайтда олтмишдан ортиқ киши мамлакат бўйлаб сафар қилди.

Янгийўл районидаги Усмон Юсупов номли комбинат атрофида заводнинг дам олиш зонаси жойлашган. Унда шу йили дам олган кишиларнинг сони 2 мингдан ошиб кетди.

Булардан ташқари ишчи ва хизматчилар фарзандларининг каникулини қувноқ ўтказишига эътибор берилмоқда. Бўстонлиқ районидаги Юсуфхона қишлоғида жойлашган «Комсомолец» лагери мингдан ортиқ бола билан жуда ҳам гавжум.

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДАГИ ЖАНГЛАР

ХАНОЙ. Жанубий Вьетнамдан олинган хабарларга қараганда, халқ Озодлик қуролли кучлари 12 август кундузи ва 13 августга ўтар кечаси Тхиатхиен вилоятида қўғирчоқ қўшинларнинг 935-тепаликдан шимол томондаги артиллерия позицияларини ўққа тутганлар. Душманнинг аскарлари ва техникасига катта талафот етказилган.

Ватанпарварлар, Куангчи вилоятида 11 августдан 12 августга ўтар кечаси душманнинг Хайшон, Кэуни, Халодаги позицияларини ишғол қилиш билан бир вақтда унинг Локандаги позицияларига ҳужум қилганлар.

Халқ Озодлик қуролли кучларининг жангчилари 12 августда Куангнам вилоятида Данангдан 30 километр ғарби-жанубда Американинг йигирмадан ортиқ солдатини сафдан чиқарганлар.

ДИПЛОМАТИЯ МУНОСАБАТЛАРИ ЎРНАТИЛДИ

КОЛОМБО. Цейлон ҳукумати эълон қилган баёнотда айтилишича, у шу йилнинг 14 июлидан бошлаб жанубий Вьетнам республикасининг муваққат революцион ҳукумати билан тўлиқ дипломатия муносабатлари ўрнатган. Шу масала хусусида Цейлон бош министри Сиримаво Бандаранаике билан Жанубий Вьетнам республикаси муваққат революцион ҳукуматининг раиси Хюинь Тан Фан бирбирларига мактуб йўллаганлар. Цейлон пойтахтида тарқатилган ҳукумат ахборотида шу ҳақда хабар қилинган. (ТАСС).

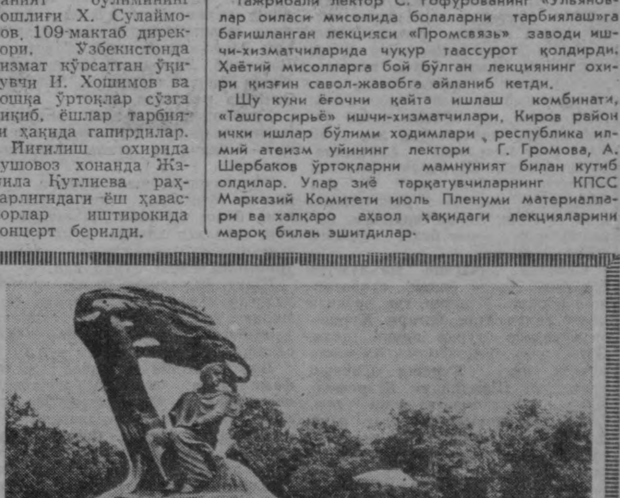

ВАРШАВА. Якшанба кунлари Лазенки боғидаги Шопен ҳайкали олдида буюк композитор асарларини тингламоқчи бўлган музика шинавандалари тўпланишади. Поляк ва чет эл музикачиларининг чиқишлари бўлиб туради.

СУРАТДА: литвалик совет пианиночиси Альдо Дваринате Шопен асарларини ижро этмоқда.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

ЧЕВАРЛАР АҲДИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР Маҳаллий саноат министрлигига қарашли Октябрь 50 йиллиги номли Сергели тикув фабрикаси коллективи ҳам КПССнинг XXIV съезди шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасида актив иштирок этиб, ой сайин меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришяпти.

Меҳнатсевар коллектив аъзолари етти ой мобайнида пландаги 1 миллион 366 минг ўрнига 1 миллион 470 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Маҳсулот таннархи анча камайиб, меҳнат унумдорлиги беш процентга ошди.

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорларидан руҳланиб баракали меҳнат қилаётган чеварлар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, беш йиллик планни 15 ноябргача бажариш ва пландан ташқари уч юз ўттиз минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга қарор қилдилар.

Юбилей йили топшириғи эса 12 декабргача бажарилиб, пландан ташқари мингта эркаклар, беш юзта болалар шими ҳамда йигирма уч мингта кўрпа жилтлари тикиб берилади.

Булардан ташқари, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликка қатъий риоя қилиш тўғрисида»ги Хатига жавобан беш минг метр газмол, эллик минг сўм ҳамда беш минг киловатт-соат электр энергияси тежаб қолинади. Йил охиригача бир юз ўн уч мингта эркаклар ва болалар шими янги прогрессив технология асосида ишлаб чиқарилади.

Юксак шиор остида иш олиб бораётган коллектив аъзолари цехларда социалистик мусобақани яхши йўлга қўйганлар. Бу мусобақада Мария Леонтьева бошлиқ 1-тикув цехи чеварлари барча кўрсаткичлар бўйича пешқадамлик қилиб фабрика кўчма Қизил байроғини қўлда сақлаб келяпти.

Фабриканинг 2-тикув цехидаги Екатерина Пикулина раҳбарлик қилаётган бригада аъзоларининг номини ҳамма ҳурмат билан тилга олади. Улар ойлик планларини доимо 120-130 процентдан бажариб сифатли маҳсулот ишлаб чиқаряптилар.

Коллективда ўзаро социалистик мусобақа ғолиблари тобора ортиб боряпти. Ҳозирги кунга қадар фабриканинг қўлигул чеварларидан бир неча киши беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариб, 1971 йил ҳисобига меҳнат қиляпти. Ана шундай маррадан ўзганлардан Флора Илёсова, Ася Файзираҳмонова, Жевнер Ибрагимова, Надежда Позднякова ва бошқалар шулар жумласидандир.

Тежамкорлик — улкан бойлик деганларидек, рационализаторлик ҳаракати ҳам кони фойда экан. Илғор рационализаторларда н катта инженер-технолог Мастура Холқўзиева, бош механик Игорь Школьников, ўлчовчи Ефим Авазбаиевларнинг изланувчанликлари туфайли фабрика йил сайин катта фойда кўряпти. Ҳозирга қадар тушган ўн беш таклифдан тўққизтаси ишлаб чиқаришга жорий этилиб, ундан ўн тўрт минг сўм иқтисодий фойда олинди.

Меҳнатни илмий асосда ташкил қилиб, янги моделларни, техника, технологияни жорий қилиш эвазига эллик минг сўм иқтисод қилинди. Бунинг учун коллектив министрлик томонидан бир минг уч юз сўм пул мукофоти билан тақдирланди.

— Коллективимиз яқинда ташкил этилганига қарамай, йил сайин одимлаб боришимизда пешқадамларнинг муносиб ҳиссалари бор, — дейди фабрика директори Шоислом Ғуломов. — Уларнинг сидқидилдан қилган меҳнатлари зое кетмаяпти. Ўттиз тўрт киши «Шавкатли меҳнати учун» юбилей медали билан мукофотланди. Бу эса чеварлар ишига берилган юксак баҳодир.

Ҳозирги кунда фабрика аҳли янги ўқув йили бошланишигача йигирма минг дона болалар шимини тикиб, савдо ташкилотларига юбориш иштиёқида фидокорона меҳнат қиляпти. Бу шарафли вазифани бажаришда коммунист ва комсомоллар ҳамкасбларига намуна бўляптилар.

Бунда 2-цех илғорлари номини тилга олиш ўринлидир. Анастасия Мороз, Агния Дегтярева, Таня Пак, Валя Круглова каби чеварлар юксак натижаларни қўлга киритмоқдалар.

Шу кунларда фабрика коллективи зиммаларидаги социалистик мажбуриятни бажариш учун самарали меҳнат қилиб, жонажон партиямизнинг бўлажак съездини ёруғ юз билан кутиб олишга интиляпти. Ой ва квартал сайин янги-янги зафарларга эришиб келаётган чеварларнинг ўз сўзлари устидан чиқишларига ишончимиз комил. Уларнинг бугунги кундаги ғайрат-шижоати шундан далолат бериб турипти.

Э. ТЎЛАГАНОВ.

«Ташгазаппарат» маркаси билан чиқаётган икки комфорали бежирим газ плиталари мамлакатимизнинг барча ўлка ва шаҳарларида машҳур.

СУРАТДА: КПСС XXIV съезди шарафига бошланган меҳнат вахтасида туриб намунали меҳнат қилаётган йиғувчи слесарлардан (чапдан ўнгга) Любовь Харламова ва Лукерия Смирнова ўртоқлар.

М. Нуриддинов фотоси.

Муҳокама, мунозара, мулоҳазалар

ШАРИКБОЕВ ЭМАС, ШАРИФБОЕВ

«Тошкент оқшоми» газетасининг шу йил 17 июль сонида эълон қилинган «Мавлянова эмас, Мавлонова» сарлавҳали мақолада ўртоқ Ф. Нуриддинов жуда ҳам муҳим ва зарур масала ҳақида фикр юритган, муаллиф атоқли отларнинг ёзилишидаги нуқсонларни кўрсатибди.

Ҳақиқатан ҳам исм ва фамилиялар имлоси ҳаддан ташқари бузиб ёзилаётгани кўнгилни ранжитади.

Қўшнимиз, «Тоштрам» ишчиси Раҳим ота Шарифбоев Шарикбаев бўлиб оламдан ўтиб кетди. Ука, ҳар ҳолда, илгари бўлиб ўтган хато эди: у вақтда саводлилар кам эди, паспорт бюроси, ЗАГС ва шу каби ташкилотларда, кўпинча, ўзбек тилини билмайдиган кишилар бўлар эди, номларни котиб қандай эшитса (Шариф-шарик), шундай ёзаверар эдилар. Ҳозирги кунда бундан бемаънигарчиликка йўл қўйиш яхши эмас.

Туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, паспорт ва шунга ўхшаш муҳим хужжатларда исм ва фамилиялар ўзбекча ва русчада тилнинг орфографик нормаларига мувофиқ ҳолда, тўғри ва чиройли ёзилмоғи керак. Афсуски, революциядан кейинги ўтган даврни ҳисобга олганда ҳам, қарийб ярим асрлик маданиятимиз бўла туриб, бу соҳадаги ишимиз ҳамон умумий маданиятимиздан тубан.

Киши номидаги (исм ёки фамилиясидаги) кўча вивескаларини кўриб, кишининг таъби тирриқ бўлади.

«Бешқайрағоч» массивида бир кўча бор, у Ўзбекистонда Совет тузумини мустаҳкамлаш ишига катта ҳисса қўшган революционер ўртоқ Ермухаммедов номи билан юритилади. Аммо кўча вивескаларида катта ҳарфлар билан «ул. Ярмухамедова» деб ёзиб қўйилгани ҳолда, шу кўчани кесиб ўтган проезд вивескасида эса «5й пр. Ермухамедова» ёзилганлигини кўрасиз. Шунчалик ҳам масъулиятсизлик бўладими?! Бу ҳол минглаб мактаб ўқувчиларнинг нотўғри ўзлаштиришига, имтиҳонларда ёмон баҳо олишига сабаб бўлмоқда.

Саводли, анчагина маълумоти бор бир ўртоқ билан суҳбатлашиб қолдик. У киши, гап орасида «Биз зилзиладан илгари Хуршида кўчасида турар эдик» деди. Ваҳоланки Тошкентда Хуршида кўчаси йўқ, Хуршид (ёзувчи, драматург Шамсиддин Шарофиддинов тахаллусидаги) кўча бор.

Бу англашилмовчиликлар кўча номларининг фақат бир тилда — русча ёзилганлигининг оқибатидир.

Нима учундир, 18-маршрутдаги автобус пешонасига «Иркин» деб ёзиб қўйилибди. Эркин ҳар икки тилнинг талаффузига ҳам, имлосига ҳам мувофиқ келади-ку! Рус тилидаги Эрик, Эдик отларидаги сингари бу исмни ҳам бузмай, «Э» билан Эркин шаклида ёзилса бўлмайдими?

Шу муносабат билан биз, атоқли отлар — шахс номлари, шахс номига қўйилган кўча-жой номлари ёзилишидаги хатоликларнинг олдини олиш, тузатиш, мақсадида, қуйидаги тадбирлар амалга оширилишини таклиф қилар эдик:

Биринчидан, ЗАГСлар, паспорт бюролари, умуман рўйхат регистрация ишлари билан боғлиқ ташкилотлар учун «Шахс номлари имлоси» деган махсус китоб — қўлланма нашр этиб, тегишли жойларга тарқатилиши ва шу қўлланмага қатъий амал қилиш мажбур этилиши керак. Исмбузарлар (ҳоҳ айрим шахс, ҳоҳ ташкилот) жарима тўлайдиган бўлсин. (Ахир, китоб, газета, журнал саҳифаларида бирор имло хатосига йўл қўювчи корректор ёки редактор ҳатто жарима тўлашгача мажбур этилади-ку).

«Қўлланма»да киши номларининг қисқа ва хато формалари (сўзлашув тилидаги формалари) берилмаслиги керак. Масалан: Муқат эмас Муқаддам, Муқаддас; Фотий ёки Потий эмас, Фотима; Мамаюнус — Маюнус — Мўйнис эмас, Муҳаммадюнус; Мадали — Мамадали эмас, Муҳаммадали; Мамат, Тошмат эмас, Муҳаммад, Тошмуҳаммад.

Бу қоидага, айниқса, дастлабки ва муҳим ҳужжат бўлмиш туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома — метрикада қатъий риоя қилиниши керак.

Иккинчидан, кўча номлари Шаҳар Совети қошидаги махсус комиссия тасдиғидан ўтиши шарт қилиб қўйилиши, айни замонда ярамас, бемаъни номлар янгиланиши керак. Ном қўйиш — аташ анча яхшиланмоқда, бироқ ҳали ҳам бемаънилари кўп. Масалан: Вагонний, Лампазор, Мошчи, Ойимча, Учар, Уч турмуш, Човли — Октябрь районида.

Учинчидан, кўча-жой номлари (вивескаларида) ҳар икки тилда — ўзбекча ва русча ёзилиши лозим.

Тўртинчидан, шахс номига қўйилган кўчаларда (ҳеч бўлмаса, кўча боши ва охирида) шахснинг ким эканлиги ҳақида жуда қисқа «маълумот тахтачаси» — лавҳа ўрнатилса яхши бўлар эди.

Шахс фамилияси билан юритиладиган кўча вивескаларида фамилия ёнида шу шахс отининг ҳарфи ҳам қўйилиши керак. (Масалан, Ёрмуҳаммедовлар кўп.)

Биз бу кичик мақолада исм ва фамилиялар имлоси, кўча-жой номларини ва уларни тартибга солиш ҳақидаги баъзи шахсий мулоҳазаларни айтдик. Фикримизча, бу масала юзасидан яна фикр тўплаш, яхшиси, шу проблемага бағишланган махсус анжуман чақириш керак.

Шундай конкрет тадбирлар кўриш йўли билангина исм-номлардаги хатоликларни тузатиш мумкин.

Номлар бузилмасин, кўча ва майдонларга яхши номлар қўяйлик. Номлар тўғри ва чиройли ёзилса, тобора гўзаллашиб бораётган шаҳримиз ҳуснига-ҳусн қўшилаверади.

З. МАЪРУФОВ.

А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институти луғат секторининг мудири, филология фанлари кандидати.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

СУРАТДА: Болгариянинг янги саноат маркази ҳисобланган Дмитровград шаҳри. Шаҳар аҳолисининг кўпчилигини ёшлар ташкил этади.

БТА — ТАСС фотоси.

МУҲИМ ВОҚЕА

БОНН. СССР билан Германия Федератив Республикаси ўртасида шартнома имзоланиши хусусида ГФР нинг кенг доираларида ижобий фикрлар билдирилмоқда ва бу шартнома маъқулланмоқда. Яқинда федерал матбуот идорасининг топшириғига биноан жамоатчилик фикрини сўраш натижалари матбуотда эълон қилинди. Сўроққа тутилган ГФР гражданларининг 81 проценти шартнома тузилишини ёқлаб гапирди. Ғарбий Германия радиоси ва телевидениеси шартнома имзоланиш маросимини Кремлдан олиб кўрсатди ва эшиттирди.

Германия социал-демократик партияси правлениесининг вакили Шульц Социал-демократик партия ГФР билан СССР ўртасида шартнома имзоланишини табриклайди, деди. «Партия шартнома федератив республика билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларнинг яхшиланишига йўл очиб беради, деб ҳисоблайди.»

(ТАСС)

1945 йил августидан кейин Корея халқи Корея Меҳнат партиясининг раҳбарлиги остида ўз республикасини тараққий этган индустриал-аграр мамлакатга айлантирди.

СУРАТДА: Жанубий Хамген вилоятининг йирик саноат маркази ҳисобланган Хамхин шаҳрида ишчилар учун қурилган янги уй-жой бинолари.

В. Соболев фотоси.

ФАН ЮТУҚЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

БЕРЛИН. ТАСС мухбири Н. Бабкин хабар беради:

Германия Демократик республикасида ривож топган социализм ижтимоий системасини вужудга келтириш ва фан-техника революцияси вазифаларини муваффақиятли ҳал этиш республикадаги илмий-тадқиқот институтлари билан ишлаб чиқариш ўртасидаги алоқаларни янада мустаҳкамлашни талаб этади. Германия Демократик Республикаси Давлат кенгашининг республикадаги олий мактаб ва илмий муассасаларни ислоҳ қилиш тўғрисида икки йил муқаддам қабул қилган қарори шу мақсадга хизмат қилади. Хозирги вақтда Германия Демократик Республикасида ана шу ислоҳат амалга оширилмоқда.

Хозирги пайтда Берлиндаги немис фанлар академиясининг ташкилий тузилишида катта ўзгаришлар содир бўлмоқда. Фанлар академиясининг 90 та илмий-тадқиқот институти бўлиб, уларда 13 мингдан ортиқ илмий ходим хизмат қилмоқда. Ана шу илмий-тадқиқот институтлари негизида 30 та йирик илмий муассаса ташкил этилади. Бу илмий марказлар республика халқ хўжалигини ривожлантириш билан боғланган асосий вазифаларни самаралироқ ҳал этишлари лозим. Фанлар академиясига қарашли институтлар томонидан бажариладиган деярли барча тадқиқот ишлари саноат корхоналари билан ва республика саноат министрликлари билан бевосита тузиладиган шартномалар асосида уюштирилади. Бу корхоналар ва саноат министрликлари тадқиқот ишларига пул ажратибгина қолмай, балки ишлаб чиқаришда бу ишларнинг тезроқ жорий қилинишини ҳам таъминлайдилар.

Берлиндаги немис Фанлар академиясининг илмий-тадқиқот институтлари Германия Демократик Республикасининг халқ хўжалигига катта ёрдам бермоқдалар. Улар бажарган кўп ишлар, масалан юқори полимер бирикмалар, органик химия ва ишлаб чиқариш технологияси соҳасидаги ишлар Германия Демократик Республикаси саноатининг турли тармоқларида кенг жорий қилинди.

Берлиндаги немис Фанлар академияси жаҳондаги 70 дан ортиқ мамлакатнинг фанлар академиялари билан кенг кўламда илмий алоқалар ўрнатган. Фанлар академиясининг илмий конгресслари ва симпозиумларида чет элларнинг неча минглаб олимлари қатнашиб туради.

ЭРОН ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИ ВАКИЛИНИНГ БАЁНОТИ

ТЕХРОН. Эрон ташқи ишлар министрлиги вакилининг «Кайҳон» газетасида эълон қилинган баёнотида айтилишича, араблар билан исроил ўртасидаги уруш ҳаракатлари фронтларида ўт очиш тўхтатилганлиг и н и, Эрон ҳукумати табриклайди. Эрон ҳукумати БМТ хавфсизлик кенгашининг 1967 йил 22 ноябрь резолюциясини бажаришга қаратилган ҳар қандай тадбирларни маъқуллайди ва урушаётган томонлар билан буюк давлатлар кўрган ҳамда Исроил билан Араб мамлакатлари ўртасида вақтинча тинчлик ўрнатишга олиб келган чоралардан мамнун эканлигини изҳор қилади.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДА ЖАНГЛАР

ХАНОЙ ВИА агентлигининг озодлик матбуот агентлигига асосланиб берган хабарида бундай дейилади. Жанубий Вьетнам ватанпарварлари июль ойида ва август ойининг бошларида Америка-Сайгон қўшинларига қарши жанг ҳаракатларини муваффақиятли давом эттирдилар. Улар ана шу жанг ҳаракатлари вақтида душман қўшинларига талафот етказдилар ва техникасини шикастлантирдилар.

Жанубий Вьетнам халқ озодлик қуроли кучлари Митхо вилоятида июль ойи мобайнида Америка-Сайгон қўшинларининг солдат ва офицерларидан 1700 га яқин кишини сафдан чиқардилар, 22 ҳарбий автомашинасини яксон қилдилар ва кўп миқдорда қурол-яроғни қўлга киритдилар.

Халқ озодлик қуролли кучларининг бўлинмалари Контум вилоятида 5 августдан 8 августгача ўтказган муваффақиятли жанг ҳаракатлари натижасида Сайгон қўшинларининг Даксиенг ҳарбий базасига бораётган 23-қўпорувчи-десант батальонини қарийб бутунлай қириб ташладилар. Батальон ватанпарварларнинг зарбаси натижасида окопларга бекиниб олиб мудофага ўтишга мажбур бўлди. Аммо ватанпарварлар душманни эгаллаб турган позициясидан қувиб чиқариб, унинг 196 та солдат ва офицерини сафдан чиқардилар, 2 вертолётини уриб туширдилар ва кўп миқдорда қурол-аслаҳа ва анжомларини ўлжа олдилар.

Тхузаумот вилоятининг партизанлари 23 июлдан 31 июлгача душманнинг 22-автомагистрал районидаги мудофаа позициясининг бир неча участкаларига тинмай ҳужум қилдилар ҳамда Сайгон дарёсида душманнинг патруль кемасини қўлга туширдилар. Бунинг натижасида Америка-Сайгон қўшинларидан 140 киши сафдан чиқарилди, бешта ҳарбий машинаси яксон қилинди ва икки кемаси сувга чўктириб юборилди.

Халқ озодлик қуролли кучларининг отрядлари 31 июлда Биньтуй вилоятида душманнинг ҳарбий карвонини қўлга туширдилар, 18 та жанговар автомашинасини, шу жумладан 13 та танки ва бронетранспортёрини яксон қилдилар ҳамда 90 солдатини сафдан чиқардилар.

Халқ озодлик қуролли кучларининг артиллерияси 19 июлдан 1 августгача Тайнинь вилоятида душманнинг Цакат районидаги таянч пунктига ва Катум аэродромига бир неча бор ҳужум қилган. Бунинг натижасида душманнинг 140 солдати сафдан чиқарилган, олтита ҳарбий автомашинаси, учта 105 миллиметрли тўпи яксон қилинган ва икки вертолёти уриб туширилган. (ТАСС).

БАНГИДА БАЙРАМ

БАНГИ Марказий Африка Республикасининг халқи ўз ватани мустақиллигининг 10 йиллигини тантанали вазиятда нишонлади. Байроқлар, плакатлар ва транспорантлар билан байрамдагидек безатилган республика пойтахтида байрам паради ўтказилди. Парадни марказий Африка республикасининг президенти Жан-Бедель Бокасса, ҳукумат министрлари, ҳукмрон Месан партиясининг раҳбар арбоблари қабул қилдилар.

(ТАСС).

ЯНГИ БОКСИТ КОНИ

САН-ХОСЕ Коста-риканинг Картаго шаҳри районида боксит кони очилди. Унинг запаслари 12—15 миллион тоннага боради. Мамлакат саноат министрлигининг геология бўлими шу ҳақда хабар бериб Бокситда 40 процентдан зиёд алюминий борлигини кўрсатди.

(ТАСС).

ПОКИСТОН. КАРАЧИ. Жанубий шаҳарларда кўчада ҳаёт кечирилади. Очиқ ҳавода ҳар бир ишни бажариш мумкин.

СУРАТДА: дурадгор уста зўр бериб оддий стулни тузатмоқда. Агар стул эгаси унинг ишидан норози бўлса, уста меҳнат ҳақидан маҳрум бўлади.

В. Овечкин фотоси.

ТАСС фотохроникаси.

АҚШ АҲОЛИСИ

ВАШИНГТОН. Шу йилнинг 1 июлига қадар АҚШ аҳолиси 205 миллион 395 минг кишидан иборат эди. АҚШ аҳолиси рўйхати бюроси ана шу ҳақда хабар берди. (ТАСС).

Американинг янги «Нью Луқ» деб аталган турбопоезди соатига 272 километр йўл боса олади. Унинг мотори худди реактив самолётнинг моторини эслатади. Дастлабки тезюрар пассажир поезди Нью-Йорк—Бостон йўлида хизмат қилишга мўлжалланган.

СУРАТДА: Американинг янги «Нью-Луқ» турбопоезди.

Кейстон—ТАСС фотоси.

ИШ ТАШЛОВЧИЛАРГА ҚАРШИ РЕПРЕССИЯЛАР

ОТТАВА. Квебек вилоятининг ҳукумати бинокорларнинг қарийб бир ойдан буён давом этаётган забастовкасини бостириш учун фавқулодда чоралар кўрди. Вилоят қонун чиқарувчи мажлисининг шу мақсадда чақирилган сессиясида қонун қабул қилинди. Бу қонун бинокорларга дарҳол ишга қайтишни буюради ва ана шу қонунга бўйсунмаган кишиларга кўп миқдорда жарима солиш ва қамоқ жазоси беришни кўзда тутади.

Бинокорлар репрессия таҳдиди остида забастовкани тўхтатишга қарор қилдилар, аммо корхона эгалари ишчиларнинг ҳаққоний талабларини қондирмайдиган бўлсалар, бир ойдан кейин яна забастовка бошлашга аҳд қилдилар.

Британия Колумбияси ҳукумати маҳаллий бинокорларнинг уч ойдан ортиқ давом этган забастовкасини бостириш учун худди шундай қарор қабул қилганидан икки ҳафта кейин Квебек вилоятининг маъмурлари шундай чора кўрдилар.

Адабиёт ва санъат

ХАЛҚ ОРЗУЛАРИ КЎЗГУСИ

В. И. ЛЕНИН рус халқ эртаклари ҳақида сўзлаб, уларда халқ психологияси, орзу-умидлари, интилишлари, ўз манфаатлари йўлида олиб борган курашлари акс этганлигини алоҳида таъкидлаган эди.

Ажойиб эртакларнинг ижодкори бўлган халқ кундалик тирикчилиги учун зарур бўлган кичик, майда-чуйда нарсаларни орзу қилиш билангина чекланиб қолмай, каттароқ ва муҳимроқ, ижтимоий-сиёсий аҳамиятга эга бўлган ўзгаришларни ҳам орзу қилди ва уларнинг рўёбга чиқишига астойдил ишонди.

Фольклоршунос олимлар неча асрлар давомида яратиб келинган халқ оғзаки ижоди дурдоналарини тўплаб, илмий нуқтаи назардан ўрганиб, умумхалқ маданий хазинасига қўшиш соҳасида мана неча йиллардирки, тиним билмай меҳнат қилиб келмоқдалар.

Наманган Давлат педагогика институти ўзбек тили ва адабиёти кафедрасининг доценти, фольклоршунос Тожибой Ғозибоев шундай олимлардан бири. Ғафур Ғулом номли бадиий адабиёт нашриёти мазкур фольклоршунос олимнинг узоқ йиллар давомида тўплаган эртаклар гулдастаси — «Гулпари»ни* нашрдан чиқарди.

Тўплам Т. Ғозибоевнинг Наманган ва унинг атрофидаги шаҳар ҳамда қишлоқларда яшовчи аҳоли орасидан бевосита ўзи тўплаган эртаклардан иборат. Тўплам саҳифаларидан ўрин олган 61 та эртакни нашрга тайёрлаш жараёнида Тожибой ака масалага маълум даражада илмий нуқтаи назардан ёндошиб, уларни гуруҳларга ажратиш борасида филология фанлари кандидати М. Афзалов ўртага ташлаган классификацияга амал қилган ҳолда, эртакларнинг ғоявий мазмуни, бадиий хусусиятлари, сюжети ва композицион қурилишига кўра ҳайвонлар, сеҳрли-фантастик ва ҳаётий эртакларга ажратади. «Гулпари» уч қисмдан иборат. «Тулкининг иши» деб номланган биринчи қисмга асосан ҳайвонлар ҳақидаги эртаклар киритилган. Ҳайвонлар ҳақидаги эртакларнинг негизи қадимий овчилар, балиқчилар ва чўпонларнинг ажойиб ва ғаройиб ҳикояларидан иборат бўлган дейиш мумкин. Ўша даврларда бундай ҳикояларда баён қилинган ҳайвонларнинг гапириши, фикрлаши кабиларга ҳамма тўлиқ ишонган ва уларни эртак эмас, ҳақиқат деб билган. Замонлар ўтиши ва ҳайвонот дунёсининг тўлиқ ўзлаштирилиши туфайли бу тушунчалар ўз кучини йўқота борган ва «ҳаққоний» ҳисобланган ҳикоялар эртаклар тусини олабошлаган дейиш мумкин. Кейинчалик қабилавий қулдорчилик ва феодализм жамиятларининг вужудга келиши натижасида кишилар ана шундай эртаклар орқали ўз орзу-истакларини ҳайвонлар тилидан сўзлаб, синфий ҳаётдаги қарама-қаршиликлар ни аллегорик образлар воситасида баён қилганлар. Тўпламдан жой олган «Илоншоҳ ва Тошбақа полвон», «Бузоқ-буқа, эчки-така ва қўзи-қўчқор», «Серкабобонинг ҳийласи» эртакларидаги Тошбақа полвон, Эчки ва Қўзи, доно эчки Серкаболар меҳнаткашларнинг рамзий образлари бўлиб, улар кишиларнинг тинч ва фаровон ҳаёти йўлида Илоншоҳ, Арслон, Бўри каби золим синф вакилларига қарши курашадилар ва улар устидан ғалаба қозонадилар.

Сеҳрли-фантастик эртаклар эса тўпламнинг «Уч ҳикматли гап» деб номланган иккинчи қисмидан ўрин олган.

Бу эртакларда яхшилик ғояларини илгари сурувчи образлар бош қаҳрамон, унинг севгилиси ва уларнинг ажойиб ёрдамчиларидир. Кўпинча, қаҳрамонларнинг ажойиб дўстлари ҳайвонлар: дулдул отлар, улкан семурғ қушлар, беозор мушук ва сичқонлар, қўйлар ва ҳатто йўлбарслар бўлади. («Мамажон ва Кундузой», «Кўк қўчқор», «Шаҳзода баҳодир», «Овчи бола» ва бошқалар).

Сеҳрли-фантастик эртакларнинг мазмунига эътибор берсак, кўпинча уларда қоронғи зулматдан қутулиш, самога парвоз қилиш, чўлда боғу бўстонлар яратиш, ҳаммадан ҳам озодликка чиқиш, айниқса хотин-қизлар озодлиги каби жуда кўп ҳаётий масалалар тараннум этилганини кўрамиз. Ҳақиқатан ҳам дин ва хурофот ниҳоятда кучга кирган феодализм даврида яратилган эртакларда акс этган хотин-қизлар образи гўзал инсоний хислатларга эга. Улар эркаклар билан баравар ҳаракат қиладилар, душман ва ёвуз кучлар билан тўқнаш келганда ажойиб қаҳрамонликлар кўрсатадилар, ҳатто мамлакатни одилона идора қиладилар. («Зубайра» ва бошқалар).

«Гулпари» тўпламининг охирги «Қари билганини пари билмас» деб номланган учинчи қисмига ҳаётий эртаклар киритилган. Бу гуруҳлардаги эртакларда камбағал деҳқонлар, чўпонлар, ҳунармандлар билан хон, вазир, қозилар ўртасидаги воқеа-ҳодисалар, муносабатлар ва тўқнашувлар қизиқарли, фавқулодда кутилмаган сюжет линиялари ва мотивлари орқали ҳикоя қилинади.

Ҳаётий эртакларнинг қаҳрамонлари кўпинча камбағал деҳқон («Тўғрилик»), балиқчи («Доно чол»), доно қиз («Донохон»), ақлли кал («Ахлаптоз»), мискар («Мискар») каби оддий меҳнаткашларнинг вакилларидан иборат. Булар ўзларининг ўткир зеҳнлари, ақл-идроклари, тадбиркорликлари, одамийликлари, меҳнатсеварликлари, вафо ва садоқатлари билан ажралиб турадилар. Тўпламдаги ҳаётий эртакларнинг аксарияти меҳнат аҳлининг турмушини тасвирлашга бағишланган, яхши, тўқ ва маъмур ҳаёт учун кураш мотивларини тарғиб қилади. Дарвоқе, сеҳрли-фантастик эртакларда тасвирланган воқеалар аллақандай сирли, ажойиб-ғаройиб жойларда рўй берса, ҳаётий эртаклардаги воқеалар ҳаққоний дунёда бўлиб ўтади. Биринчи турдаги эртакларда қаҳрамонга қарши баҳайбат мавжудотлар қўйилса, ҳаётий эртакларда меҳнаткаш омма ўз эзувчиларига қарши кураш олиб боради.

Маълумки, ўзбек халқи турли шеваларда сўзлашади. Шулардан бири Наманган шеваси бўлиб, унинг ўзига хос жозибаси ва кўриниши бор. Т. Ғозибоев тўпламга киритган эртакларини гарчи ҳозирги замон ўзбек адабий тилига мослаштирган бўлсада, баъзи ўринларда шева хусусиятларини сақлашга ҳам ҳаракат қилган. Бундан ташқари у китоб сўнгида тўпламга кирган эртакларга изоҳлар беради. Бу фольклоршунослар ибораси билан айтганда халқ оғзаки ижоди асарларининг илмий паспорти бўлиб, уларда тўпловчи маълум эртакни айтиб берган киши ва унинг яшаш жойини кўрсатадики, бу нарса эртакларнинг географиясини ўрганишда жуда қўл келади.

Филология фанлари кандидати М. Афзалов томонидан ёзилган «Сўнгги сўз» ҳам ўқувчида яхши таассурот қолдиради.

Бироқ, юқорида деганларимиз, «Гулпари» тўплами камчиликлардан холи деган маънони билдирмайди, албатта. Тўпламда баъзи бир жузъий, қайта нашрда тузатилиши мумкин бўлган камчиликлар бор. «Гулпари» тўплами «Наманган эртаклари» деб аталса ҳам, мазкур тўпламга кирган эртакларнинг баъзи бирлари бошқа жойларда, чунончи Наманганидан анча узоқ Тошкент, Қашқадарё, Сурхондарё ва Хоразм областларида, баъзан айнан, баъзи ҳолларда эса бироз ўзгарган варианти ҳолида ҳам учрайди. Тўпламга кирган эртакларга ёзилган изоҳларни кўздан кечирайлик.

«Илоншоҳ ва Тошбақа полвон» эртаги Наманганга қўшни Фарғона области Поп районидан, «Бўри қиз» эртаги эса бошқа қардош республика — Қирғизистон ССР Уш области, Жангижул райони, Олабуқа посёлкасида яшовчи кишидан, «Балиқ қиз», «Етим қиз» эртаклари ҳам Қирғизистоннинг Сузоқ ҳамда Жангижул районларидаги Сузоқ ва Падан қишлоқларида яшовчи эртакчилардан ёзиб олинган. Шундай экан, бу эртакларни Наманган эртаклари деб аташ қандай бўларкин!

Наманган ва унинг ён атрофларидаги қишлоқлардан ҳам ЎзССР Фанлар академияси тил ва адабиёт институти фольклор сектори олимлари томонидан турли йилларда ўтказилган экспедицияларда ёзиб олинган аллақанча эртаклар бор. Уларнинг баъзилари аввал нашр этилган тўпламларда эълон қилинган бўлса, айримлари эса архивларда сақланмоқда. Ана шуларнинг ҳам энг яхши намуналари тўпламга киритилса яхши бўларди.

Юқоридаги камчиликларга қарамай, «Гулпари» тўпламининг босилиб чиқиши қувончли факт. Бу биргина халқ оғзаки ижоди дурдоналарини севувчилар учунгина эмас, балки фольклор, айниқса, эртаклар назарияси билан шуғулланувчи олимлар учун ҳам аҳамиятга молик.

Малик МУРОДОВ,
филология фанлари кандидати.

Тўхтамурод ЗУФАРОВ,
Алишер Навоий номли адабиёт музейи илмий ходими.

* «Гулпари». Ғ. Ғулом номли бадиий адабиёт нашриёти. Тошкент. 1969. Ёзиб олиб, нашрга тайёрловчи Ғозибоев.

БЕҲЗОД МАКТАБИ

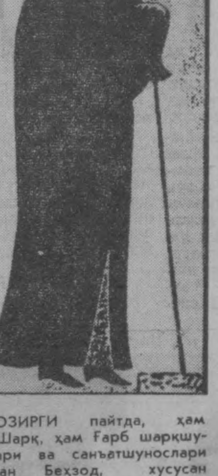

ҲОЗИРГИ пайтда, ҳам Шарқ, ҳам Ғарб шарқшунослари ва санъатшунослари умуман Беҳзод, хусусан унинг шогирдлари тўғрисида жуда кам ва тарқоқ маълумотларга эгалар.

Бизга маълумки, Камолиддин Беҳзод (1455—1534) ўз даврида Ҳирот ҳамда Табризда жуда баракали, сермаҳсул ҳаёт кечирди, жаҳон маданияти хазинасини ўзининг қимматбаҳо дурдоналари билан бойитди. Бу — унинг Шарқ маданияти ва санъати тараққиёти ҳамда равнақи йўлида қилган катта хизматидир.

Санъат ва маданият тарихида Камолиддин Беҳзоднинг оламшумул хизмати бу билангина чегараланмайди, албатта. Беҳзоднинг буюклиги яна шундаки, у ўзининг узоқ, сермаҳсул ҳаёти ва ижоди даврида гўзаллик ва нафосатга тўла улкан бир санъаткорлар мактабини яратди.

XV, XVI ва ундан сўнгги асрларда Камолиддин Беҳзод шогирдларини Ҳиротда, Табризда, Бухорода, Самарқандда, Шерозда, Исфаҳонда, Истанбулда, Ҳиндистон ҳамда улкан Шарқнинг бошқа жуда кўп шаҳарларида кўриш мумкин эди.

Манбаъларда хабар берилишича, бир талай миниатюраларни Камолиддин Беҳзод ўз шогирдлари билан биргаликда ишлаган. Беҳзод баъзибир ишларнинг режаларини тузиб ёки тазйиларини (атрофидаги ҳошияларини) чизиб берар экан, сўнгра унинг шогирдлари асарни ўз устозининг раҳнамолигида интиҳосига етказар экан.

Моҳир наққош ва миниатюрист **Султон Муҳаммад** Камолиддин Беҳзоднинг жуда кўп истеъдодли шогирдларидан биридир. Шарқшунослар Султон Муҳаммаднинг ҳаёти ва ижоди ҳақида жуда кам маълумотга эгалар. У ҳижрий X асрнинг (милодий XVI асрнинг) иккинчи ярмида Табризда яшаб ижод этган. Табризда Беҳзод асос солган нафис тасвирий санъат мактабига бошчилик қилган.

Камолиддин Беҳзоднинг энг машҳур, истеъдодли шогирдларидан яна бири **Қосим Алидир.** Баъзибир манбаъларда берилган маълумотларга кўра, Қосим Али Султон Ҳусайн Мирзо Бойқаро замонасининг охирларида яшаб ижод этган. Қосим Али ўз устози Камолиддин Беҳзод билан бирга Ҳиротда ва Табризда яшаган, ундан бевосита таълим олган, унинг гўзал асарларидан ижодий ўрганган ва пировардида ўзи ҳам нафис тасвирий санъат бобида устодлик даражасига кўтарила олган. Замондошлари томонидан «Чеҳракушо» (портрет чизувчи) деган олий номга сазовор бўлган Қосим Алининг миниатюрасозлик ва наққошликдаги маҳорати шу даражага бориб етганки, кўпинча миниатюрашунослар баъзибир ажойиб миниатюраларни Қосим Алиникими, Беҳзодникими, ажратолмай қоладилар.

Манбаъларда хабар берилишича, Қосим Али ўз устози Камолиддин Беҳзоднинг тасвирини ҳам чизган. Бу портрет ҳозир Истамбул (Туркия) университетининг китобхонасида сақланмоқда.

Моҳир мусаввир **Музаффар Али** ҳам Камолиддин Беҳзоднинг шогирди ҳамда «биродарзодаси» (акасининг ўғли)дир. У Султон Ҳусайн Мирзо Бойқаро замонасининг охирларида Ҳиротда яшаб ижод этган. Унинг ижоди, айниқса, Камолиддин Беҳзод билан бирга Ҳиротдан Табризга келгандан сўнг, сафавийлар даврида гуллаб яшнаган.

Атоқли рассом ва миниатюрист **Мақсуд Наққош** ҳам Камолиддин Беҳзод тарбиясини кўриб, бевосита унинг Ҳиротдаги «Нигористон»и (санъат академияси)да таълим олган. Мақсуд Наққош ҳам Султон Ҳусайн Мирзо Бойқаро замонасининг охирларида Ҳиротда яшаган ва ижод этган. Рассом ва миниатюрист **Юсуф Мулло** ҳам Камолиддин Беҳзод мактабига киради. Унинг яшаган йиллари ҳижрий IX аср охири ва X аср бошларига (милодий XV аср охири ва XVI аср бошлари) тўғри келади.

Камолиддин Беҳзоднинг истеъдодли шогирдларидан яна бири **Рустам Алидир.** У ҳам Султон Ҳусайн Мирзо Бойқаро замонасида Ҳиротда ва Табризда машҳур хаттот, хушнавис (каллиграф) ва рассом бўлиб ўтган.

Камолиддин Беҳзод томонидан асос солинган Табриздаги гўзал тасвирий санъат мактабига мансуб бўлган истеъдодли рассом ва миниатюристлардан яна бири **Шайхзода Хуросонийдир.** У Табризда Беҳзоднинг «нигористон»ида (санъат академияси)да таълим олади бевосита Камолиддин Беҳзод раҳномалигида атоқли рассом ва миниатюрист бўлиб етишади.

Талантли рассом ва миниатюрист **Шоҳ Музаффар** эса Камолиддин Беҳзоднинг Ҳиротдаги шогирдларидандир. Шоҳ Музаффар ёшлигида ўша даврда Ҳирот адабий-маданий ва илмий осмонида порлаб турган улкан юлдуз — шоир, мутафаккир ва давлат арбоби Алишер Навоий тарбиясини ҳам олишга муяссар бўлган. Мусаввир Шоҳ Музаффар ижоди барқ уриб гуллаб турган навқирон йигит пайтида 24 ёшида бевақт вафот этади.

Беҳзоднинг Табриздаги истеъдодли шогирдларидан яна бири **Мир Саид Алидир.** Бу моҳир рассом ва миниатюрист ҳам Камолиддин Беҳзод томонидан асос солинган Табриздаги нафис тасвирий санъат мактабида таълим олади, мазкур соҳада атоқли санъаткор бўлиб етишади. Манбаъларда айтилишича, Мир Саид Али гўзал табиат манзараларини жуда нафис қилиб чизиш билан бир қаторда деҳқонлар ҳаётини ҳам зўр маҳорат билан алоҳида шавқ-завқ билан тасвирлаган.

Истеъдодли рассом ва миниатюрист **Маҳмуд Музаҳҳиб** Камолиддин Беҳзоднинг бухоролик шогирдларидан биридир. Маълумки, Беҳзоднинг бир гуруҳ шогирдлари Бухорода тўпланишиб, XVI асрда ўз юртларида янги шароит тақозасига биноан Беҳзод услубини давом эттирганлар. Булар ичида энг машҳури моҳир мусаввир Маҳмуд Музаҳҳибдир.

Маҳмуд Музаҳҳиб, айниқса, буюк шоир ва мутафаккир Алишер Навоийнинг тасвирини чизиб қолдирганлиги билан ҳам биз учун бағоят азиз ва мўътабардир. Миниатюрашунослар фикрича, Алишер Навоийнинг мазкур тасвири ягона асар бўлиб, Навоий яшаган замонага энг яқин даврда (XVI асрда) яратилган, яъни аслига ниҳоятда яқин бўлган ўта қимматли миниатюрадир. Бу асардаги тасвир Алишер Навоийнинг ҳақиқий тимсоли бўлса керак, деб айтишга ҳақлимиз. Маҳмуд Музаҳҳибнинг сеҳргар мўйқаламига мансуб бўлган бу миниатюра 1968 йилда Алишер Навоий таваллудининг 525 йиллиги муносабати билан республикамизда турли-туман нусхаларда кўпайтирилди ва жуда кўп китобларда ҳамда плакатларда нашр қилинди.

Абдулло ҳам Камолиддин Беҳзод ижоди таъсирида, унинг услубини ижодий давом эттириб, XVI асрда Бухорода яшаб ижод қилган атоқли рассом ва миниатюристлардан биридир.

Беҳзодни ўзларига устоз деб билиб, унинг услубини бизнинг замонамизда, янги давр ва янги шароит тақозоларига биноан давом эттириб муваффақият билан ижод қилаётган бир талай рассомлар бор. Устод Ҳусайн Беҳзод (Эрон), Муҳаммад Саид Машъал, Аршад Салжуқий (Афғонистон), Чингиз Ахмаров (Ўзбекистон) ва бошқа бир неча истеъдодли рассомлар ижоди шундан далолат берадики, «Шарқ Рафаэли» деган буюк ном соҳиби, забардаст санъаткор Камолиддин Беҳзоднинг гўзаллик ва нафосатга тўлиб-тошган ажойиб, нафис тасвирий санъат мактаби асрлар оша миллион-миллион томошабинларга олам-олам қувонч, кўҳлик ва тароват, шавқ-завқ ва туганмас эстетик озуқа бағишлаб бизнинг порлоқ замонамизгача етиб келди.

Ориф УСМОНОВ,
филология фанлари кандидати.

СУРАТДА: Амир Алишер Навоий тасвири.
Маҳмуд МУЗАҲҲИБ миниатюраси.

ВИЖДОН

Тўлқин босиб
тўлқинни,
Ўтиб кетар
олдинга.
Шовқин босиб
шовқинни,
Ўтиб кетар олдинга.
Қуёшман... деган
мағрур,
Кўп мақтанчоқ
одамдан —
Нафратлан! У ҳам
бир кун
Ўтиб кетар оламдан.
Баъзан билиб
нодонни,
Донони тан олмас
бахт.
Аммо виждон
виждонни,
Босиб кетолмас ҳеч
вақт.

Йўлчи АҲМЕДОВ.

Бир бурда нон

Тўкин дастурхонда баркашдай хуш нон,
Қуёш тандиридан узилган ҳозир.
Бахтини қидириб яшаркан инсон,
Йўлида бир бурда нони мунтазир.
Бир бурда шу нонда бутун табиат —
Инъоми ,эҳсони бўлган жамулжам.
Унинг ушоғида эзгу муҳаббат,
Унинг ушоғида шодлик, қайғу ҳам!
Уфққа туташган мовий далалар
Бепоён адрлар авжи бор унда.
Деҳқон меҳнат терин тўккан паллалар,
Ўтли юракларнинг мавжи бор унда.
Қўлимга олган чоқ бир бурда нонни —
Ўлкам гўзаллиги кўрсатар жамол
Кўргандай бўламан эрка жаҳонни,
Ва ёрқин кўринар келажак иқбол!
Биламан, бир бурда шу азиз нон деб
Одамлар умрини ўтказган аниқ.
Эртадан кечгача бир ҳовуч дон деб
Ёнган юраклари умрбоқ ёниқ.
Субҳидам далага бориб одамлар
Кечгача кетмонни урди бир жон деб
Гоҳо оч-ялонғоч, дилда аламлар,
Ишлади, ишлади бир бурда нон деб
Дилида ишончи, кўзларида нур,
Яшади кишилар нурли жаҳон деб.
Гоҳида йўқолди ҳаловат-ҳузур,
Бир бурда шу нон деб,
Бир бурда нон деб!
Гоҳида титради кенг дунё, осмон,
Сафарга отланди душман ёмон деб,
Сабаби нимайди?— ўйласам бу он:
Инсонлар жанг қилган бир бурда нон деб.
Деҳқон елкасини қорайтган қуёш,
Яхна чой симирган бўлсин дармон деб,
Тупроқ тўшак бўлган ёстиғи-чи тош,
Сабаби,
Сабаби бир бурда нон деб!
Оқар сувлар оқиб ўтдилар энди,
Тўкин дастурхонда баркашдай хуш нон.
Деҳқоннинг меҳнати унга сингганди,
Унинг ушоғида мужассам жаҳон!
Файзлидир гул ҳаёт ва ҳар бир дилда
Яшаш завқи яшар гулгун замон деб.
Хислари, орзуси, обрўси элда,
Энди яшамаймиз бир бурда нон деб!
Яшаймиз дунёмиз бўлсин деб гўзал,
Яшаймиз инсон деб, чин меҳрибон деб.
Минг шукур,
Минг шукур,
Минг шукур, дўстлар
Энди яшамаймиз бир бурда нон деб!
Нон азиз...
Ушоғи ундан ҳам азиз!..

ТУЛҚИН.

МАҲБУБГА

Бир гўзал лабига қўнса табассум,
Ўша табассумдан шодон жилмайсам,
Ўша табассумга қўшиқ атасам,
«Бахтим қаро» экан, дея йиғлайсан.
«Кечалар кимнингдир ҳажрида бедор,
Қўшиқлар битасиз дилрабо ва шан,
Кимгадир муҳаббат қиласиз изҳор,
Бахтим қаро экан», дея йиғлайсан.
Кимгадир: «Қўлингни қўлимга қўйгил,
Ташлаб кетма», дейсиз тушда ҳам вайсаб.
Қайданам мен сизга қўйибман кўнгил,
«Бахтим қаро экан» дея йиғлайсан.
Билмайман, ростдан ҳам бахтинг қароми,
Ё рашкми бағрингни ўртаган азоб.
Билмайман, бу савол менга қоронғу,
Шу тоб беролмайман аниқ бир жавоб,
Тўғри, мен шивирлаб висол боғида,
Бахтиёр қилишга ичганман қасам.
Ахир, ҳосил бўлмас мурод гоҳида,
Гапга жиндек ёлғон аралашмаса.
Ва лекин мен сени алдаганим йўқ,
Доим монанд эмас орзуга имкон.
Муҳаббатинг билан юрагим тўлиқ,
Бахтиёр қилмоқчи бўламан ҳамон.
Кел эй, нигоҳларинг бу қадар синган!
Мажруҳ юрагингга таскин бер, таскин.
Сенинг улушингни муҳаббатимдан,
Асло улашмайман ўзгаларга мен.
Ва лекин худбинлик қилмагин сен ҳам,
Мени ҳаётимдан жудо этмагин.
Одамлар шодлиги ва қайғусидан,
Тирикман, биласан, ахир, тентагим!
Ажабо... дилгинанг топади озор,
Завқимни уйғотиб кетса бир малак.
Кўпларга қўшилиб йиғлаганим бор,
Ва лекин... бу ҳолда парвойинг палак.

Машраб БОБОЕВ.

БОЛАЛИГИМ

Болалигим ёғоч от миниб,
Кетиб борар мендан йироқлаб.
Бугун уни жуда соғиниб.
Чопиб қолдим ортидан йўқлаб.
Қамчи босиб учқур саманга,
Елдай қувсам унинг ортидан.
Еткизмади болалик менга
Бўлса ҳамки ёғоч отида...

* * *

Баъзан измим чиқиб бирдан қўлимдан,
Орзу юксакларга қилади парвоз.
Кимдир кайтаради шундай йўлимдан:
— Ҳали ёшсан ука, сабр қил бироз...
Юрак неларнидир қўмсади бир-бир,
Шунда тутиб кетар шўх бебошлигим.
Яна ушлаб қолар қўлимдан кимдир:
— Қўйгин, қолмади-ку энди ёшлигинг.

Маъмур НОСИРОВ.

ДЕРАЗАМИЗГА ТУШГАН НУР

...Энг йирик Ингури ГЭСи қурилишида ишлаётган ишчилар ётоқхонасига бир куни Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, хизматдан бўшаган старшинани комендант янги бригадир сифатида олиб келади.

Унинг бригадасини бутунлай ёшлар ташкил этарди, улар мактабни эндигина битирган, ҳаётда тажрибасиз кишилар эди.

Катталар ва ёшларнинг ўзаро муносабати — фильмнинг асосини ташкил этади.

Муаллифларни бригадир ва унинг бригадасидаги йигитлар ўртасидаги дўстликнинг пайдо бўлиши ва ўсиши қизиқтирар эди. Аввалига йигитлар Александрни калака қилишди: унинг ғалатилиги, яъни эскичароқ юриш-туриши уларни ажаблантирар ва менсимасликка олиб келар эди.

Қурилишга келган йигитлар ўз тенгқурлари каби, бировга тақлид қилишни ўйладилар. Бу жиҳатдан улар тезда Александрдан ўрнак ола қолмайдилар, албатта, аммо уларнинг ҳар бири аста-секин ҳурмат қилишга арзигулик хусусиятларни ундан топа билмайдилар. Бу Александрдаги соф виждонлилик, ишда ва ҳаётда беғаразлик, аёлларга бўлган меҳрибонлик, фронтдаги дўстлари хотирасини эъзозлаши эди. Унинг ана шу томонларини ёшлар ўзларига сингдира борадилар.

Аммо фильм икки авлод муносабатидангина иборат эмас. Муаллифларни, таъбир жоиз бўлса, Александрдаги оддий қаҳрамонлик айниқса қизиқтиради. Бу кундалик ҳаёт қўйнига шўнғиган «юлдузсиз қаҳрамонлар»дан бири. Қаҳрамондаги мана шу хусусият муносабати билан режиссёр ёзувчи С. Смирнов ҳикоя қилиб берган бир воқеани эслайди. Ёзувчи уруш пайтидан билган 14-15 ёшли болани кейинчалик қандай қилиб учратгани ҳақида гапириб берган эди. Бош инженер бўлиб ишлайдиган корхонада уни ҳеч ким қаҳрамон деб билмас, жанговар ўтмишидан хабарсиз эди. Александр ҳам шундай.— У кўринишдан ҳеч кимдан фарқ қилмайди, ўзи ҳақида гапиришни ёқтирмайди ҳам. Ёшларга унинг тез ёқиб қолиши сабаби ҳам шундадир...

Сценарий муаллифи Сулико Жгенти.

Постановкачи режиссёр Гугули Мгеладзе.

«Грузия-фильм» киностудияси маҳсулоти.

ПОЙТАХТ ЭКРАНЛАРИДА

УЙ ВАСИҚАСИНИ ОЛГАН КИШИ

...Ёш врач Томаш Пехоцкий хусусий уйга эга бўлмоқчи ва шу орқали ҳаддан ташқари меҳрибон онасининг ҳомийлигидан қутулмоқчи бўлади. У икки хонали квартира олиш мақсадида М-3 типидаги кооперативга аъзо бўлади.

Маълум бўлишича, бундай квартиралар ҳеч бўлмаганда кўпаяётган ёш оилаларга — камида икки кишига мўлжалланган экан.

Шундай қилиб, истаган квартирасининг калитини олиш учун ёш медик бир ойнинг ичида уйланиши керак эди. Фильмнинг асосий мазмуни ана ўша ёш келинни қидиришдан иборат.

Агнёшка Томашни ўта замонавийлиги билан хижолатга қўяди. Машҳур теннисчи Марта жуда ҳам рашкчи. Ҳар бир эркакда биринчи эрининг характерини изловчи Каси билан улфат бўлиш жуда қизиқарли, аммо қийин. Меҳрибон, мулойим доктор Иоанна эса фақат касбдош бўлиши мумкин.

Белгиланган муддатга фақат бир кун қолганда Томаш Пехоцкий ўз орзусидагини топади. Бу— Томашлар клиникасида бир ой ётган, содда, очиқ кўнгилли Бася эди.

Лекин эр-хотин Пехоцкийлар ордер учун келишганда қайсидир ҳужжатда хато кетиб, квартирада аллақачонoқ унинг фамилиядоши инженер Пехоцкий яшаётган экан. Яна тоқат қилиб гал кутиш керак.

Сценарий муаллифлари Ежи Яницкий ва Леон Жанно.

Режиссёр Леон Жанно.

«Студио» ижодий коллективи маҳсулоти Польша.

СУРАТДА: фильмдан кадр.

САЛОМАТЛИК ҲАҚИДА СУҲБАТЛАР

●ТОЗАЛИККА ЭЪТИБОР—СОҒЛИҚҚА ЭЪТИБОР ● МЕВАНИНГ БОЛИ ШИРИН—ТОЗАЛИГИ УНДАН ШИРИН ● ХАВФЛИ КАСАЛЛИК САБАБЧИСИ

МЕЪДАНИ ЭҲТИЁТ ҚИЛИНГ

Инсон саломатлигини муҳофаза қилишда меъданинг нормал ишлаши алоҳида ўрин тутади. Озиқ-овқат моддалари меъда нормал ишлагандагина киши организми учун фойдали бўлиб, унга саломатлик бахш этади.

Овқатланиш жараёнида маълум меъёрга эътибор қилмаслик, кучли асабийлик, ўзини тута билмаслик, изтиробда юриш, маъюсликка тушиш, спиртли ичимликларни истеъмол қилиш, тамаки чекиш ҳам меъда касалликларига олиб келади. Бу ҳолда меъда учун оғир таомлар, спиртли ичимликлар ҳамда тамаки таркибидаги никотин моддаси меъданинг шиллиқ қаватларига салбий таъсир қилади. Уни яраланишга олиб келади.

Бу вақтда меъда остки безининг ишлаб чиқарадиган шираси унинг яллиғланган деворларига кучли таъсир қилиб, куйдиради.

Меъда касалликлари кўпинча эркаклар орасида кўпроқ учрайди.

Спиртли ичимлик меъдага тушгандан кейин, унинг шиллиқ қаватини куйдиради. Натижада меъда шираси кўплаб ажрала бошлайди. Шунинг учун ҳам спиртли ичимликларни кўпроқ ичадиган кишилар кўпинча меъда касаллиги билан оғрийдилар. Бундан ташқари, спиртли ичимликлар марказий асаб системасини меъда ичаклар системаси устидаги назоратини пасайтиради. Уни ўз ҳолича ишлашга олиб келади.

Ёзнинг иссиқ кунларида киши организмида ҳамма ички секреция безларининг нормал ишлаш қобилияти сусаяди. Жумладан, меъда-ичак системасининг ишлари ҳам, унинг овқатларни ўзлаштириш қобилиятлари ҳам пасайиб кетади. Чунки, меъда ости бези ўзидан овқат ҳазм қиладиган ширани кам ажратади. Бу ҳол ошқозон-ичак йўлларида овқатларни яхши ўзлаштирмасликка олиб келади.

Меъда касаллигининг дастлабки белгилари қуйидагича: Дастлаб кўнгил айниш, кўкрак ости ёхуд тўш остидаги оғриқлар, ич кетиш, қориннинг пастки қисмида пайдо бўладиган оғриқлардир. Кишилар дастлаб бу касалликнинг илк белгиларига унча эътибор бермайдилар. Бора-бора оғриқлар турғунлашиб, киши овқатлангандан кейин қайт қиладиган, ё кечалари безовталанадиган бўлиб қолади. Меъда касаллигининг бу дастлабки огоҳлантиришига аҳамият бермаслик, ундан кейинги оғир ҳолатларга олиб келади. Яъни, тўш остидаги оғриқлар қон қусиш, меъда яраси касаллигига олиб келади.

Шунинг учун ҳар доим соғлом бўлиш учун меъдани эҳтиёт қилиш, уни даволашга аҳамият бериш керак. Бунинг учун аввало кишилар асаб системасининг тинч бўлиши учун курашиши, вақти-вақти билан овқатланиши, спиртли ичимликларни ичмаслиги, тамаки чекмаслиги ва йилнинг фаслларига қараб таомларнинг хилларини саралаб истеъмол қилиши лозим.

Ёзнинг иссиқ кунларида енгил ҳазм бўладиган витаминли таомларни, йилнинг совуқ фаслларида калорияси кучли бўлган овқатларни тановвул қилиш яхши натижалар беради. Меъданинг нормал ишлаш фаолиятини сақлайди, Олий асаб системаси ва юрак қон томирлари ишига ижобий таъсир этади.

Шуни унутмаслик кераки, меъда фаолиятини нормал сақлаш бутун ички аъзоларнинг меъёрда ишлаши, уларнинг бевақт ишдан чиқиб қолмаслигини таъмин этади, кишининг узоқ умр кўришига йўл очиб беради.

В. К. ШУБИНА,
врач.

Шаҳар атрофидаги хушманзара «Қизил октябрь» санаториясида ҳар ойда 250 меҳнаткаш ҳордиқ чиқариб шифоланади.

СУРАТДА: санаториянинг тажрибали терапия врачи Дилбар Мирзаева дам олувчининг саломатлигини текшириб кўрмоқда.

ДАРД ЕНГИБ ҚЎЙМАСИН

Бозор. Бир хотин билан ёшгина бола ғала-ғовур орасидан зўрға ўтиб боришмоқда. Расталардаги лўппи-лўппи шафтоли ва қип-қизил олмаларни кўриб боланинг кўзи ўйнарди. Ҳавасни келтирадиган нарсалар жуда кўп!

Хотин узум сотувчи ёнига келди.

— Олиб қолинг, уруғи йўқ кишмишдан, олиб қолинг, — мақтарди сотувчи узумини кўрсатиб.

Бундай узумни олмасдан бўлмасди.

— Ойи, битта еб кўрай — ҳиқиллади бола.

— Йўқ. Уйга бориб ювиб еймиз.

— Ойи, бера қолинг.

— Ма, ея қол, фақат ҳиқиллама, — она унга бир бош узум узатди, бола уни шу ернинг ўзидаёқ пок-покиза тушириб олди.

Йўқ, бу вақтда чақмоқ чақиб кетмади, бола қўлидан узумни ҳеч ким тортиб олмади ҳам!

Бир неча кундан сўнг, эпидемиолог, нима учун бола оғриб касалхонага тушиб қолди, деб сўраганида, онаси хавфли узум воқеасини айтиб берди.

Врачлар болани албатта тузатиб юборадилар. Аммо бунинг бир лекини бор.

Ёз севимли фасл ҳисобланади. Аммо, ёз ҳам баъзи кишиларнинг бепарволиги туфайли бизга нохушлик келтиради. Худди шу фаслда юқумли ичак касалликлари ўз ишини бошлайди. Бу касалликларнинг киши организмига кириши ва бошланиш сабаблари турличадир.

Қорин тифи таёқчалари, ичбуруғи бактериялари, вибрионлар ва сальмонеллар бир-бирига ҳеч ўхшамайди. Аммо уларни шахсий гигиенага риоя қилмайдиган кишилар, полиз ва хўл меваларни ювмай ейдиганлар, эмлашдан бўйин товловчилар ва ўз уйи, қишлоғи, шаҳри озодалигини ўйламайдиганларга берадиган зарбаси бирлаштириб туради.

Шунинг натижасида врачлар ўткир ичак касалликларининг оғир формаси ва унинг хавфли оқибатлари билан тўқнашишга мажбур бўладилар. Бу касалликлар орасида энг кенг тарқалгани—ичбуруғдир. Унинг белгилари ҳаммага маълум; қориндаги оғриқ, ичак йўлининг бузилиши, лоҳаслик, иштаҳанинг йўқолиши.

Аста-секинлик билан ривожланиш қорин тифининг характерли белгисидир. Унинг биринчи белгилари шундай: лоҳаслик, тез толиқиш, бошнинг оғирлиги, ёмон ухлаш.

Шундан сўнг ҳарорат кўтарилади, умумий саломатлик кескин пасайиб кетади, бош қаттиқ оғрий бошлайди, хушдан кетиш, қорин ва кўкракка тошмалар чиқади.

Сальмонеллезлар — овқатдан заҳарланиш формасида кечадиган касаллик. Уларга характерли бўлган аломатлар: кўнгил айнаш, меъда атрофидаги оғриқ, қусиш. Улар кўпинча бош оғриғи, ҳароратнинг кўтарилиши, бош айланиши билан кечади.

Кўриб турибмизки, бу касалликларнинг белгиси кўп жиҳатдан ўхшаш. Шу сабабли, бундай аломатлар кўриниши билан аниқ диагноз қўйиш учун дарҳол врачга мурожаат қилмоқ лозим.

Ўткир меъда-ичак касалликларидан сақланиш учун ҳар бир киши нималарни билиши керак?

Бундай касалликларга сабаб бўлувчи микроорганизмлар ўзининг чидамлиги билан ажралиб туради. Улар сувда, озиқ-овқат маҳсулотларида, кийим-кечак, уй-жой буюмларида бир неча кун, ҳафта ва ҳатто ойлаб сақланиб қолади. Шунингдек, сутда кўпайиш хусусиятига ҳам эга. Бунда сутнинг ранги, мазаси, ҳиди ҳеч бир ўзгармайди. Табиийки, бундай маҳсулотлар ўз-ўзидан зарарлаш манбаи бўлади.

Ичак касалликлари микробларининг умумий ўхшашлиги шундаки, улар организмга фақат оғиз орқали киради. Бекорга уларни «ифлос қўл касаллиги» деб атамайдилар. Бу касалликларга қарши курашишнинг асосий йўналиши шундан маълумдир.

Шахсий гигиена қоидаларига қатъий амал қилиш учун йўналтирилган тадбирларга кўпроқ аҳамият бермоқ керак. «Олтин қоидалар» қуйидагилардан иборат:

Ариқ, ҳовуз, қудуқ сувларини қайнатмасдан ичманг;

Полиз ва хўл меваларни қайнатилган сув билан ювмай туриб, овқатга ишлатманг;

Ўткир меъда-ичак касаллиги билан оғриган бемор уйига кирманг, шу уйдаги кишиларни меҳмонга чақиришга шошилманг.

Маяковский бир шеърида шундай деб ёзади:

Ифлос қўллар келтирар
қайғу,
Дард сени енгиб қўймасин
десанг —
Эҳтиёт бўп овқат есанг
Совун билан қўлинг юв!

Ҳовли ва уйингизни озода сақланг. Аҳлат чуқурларини ва яшикларини дизенфекциялаш, пашшаларни қириш чораларини кўринг.

Сўнгги қоида шундай: ҳар қандай ҳолатда ҳам эмлашдан қочманг, эмлашнинг оғриғи оз, фойдаси катта.

Кўриб турибсизки, врачлар имкони бўлмаган нарсани талаб қилмайдилар. Бу қоидаларга амал қилсангиз юқумли ичак касаллигининг олдини олган бўласиз.

Н. ШАЙХОВА,
Шаҳар санитария маорифи уйининг бош врачи.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

●Текинхўрлик, безорилик ва ичкиликбозликка шафқат йўқ!

ҚИЛМИШ-ҚИДИРМИШ

Чкалов номидаги заводнинг цех шофери бўлиб ишловчи Қобилжон Нуъмонов илгари ҳам уч йил қамалиб чиққан эди. Қўни-қўшнилар уни одам бўлиб қолди деб юришса, адашишган экан. Кунлардан бирида Нуъмонов Музаффарова деган аёл билан танишиб қолди. Бир сафар унинг уйига ўтиришга чақирди. Ўйин-кулги, ичкилик бўлди. Кеча охирида Нуъмоновнинг феъли айнади. Гўё Музаффарова Ҳайитмуҳамедов деган одам билан кўз уриштириб ўтирганини сезиб қолган эмиш.

Хурмачаси тошгунча ичадиган одамга баҳона топилса бўлди. Нуъмонов ўртада жанжал чиқариб, Музаффарованинг эшигига етганда аёлни урди, аёл мияси чайқалиш оқибатида касал хонада ётиб чиқди.

Нуъмонов аҳвол бу ҳолда кетса, иши чатоқ бўлишини сезиб қолди шекилли, Музаффаровага касаллигинг учун бюллетен ҳақини ҳам ўзим тўлайман, ҳеч кимга шикоят қилма, деб туриб олди. Кейин уни гадой топмас ерга олиб бориб, ҳақоратлади, қаламтараш билан пичоқлади.

Шундай қилиб, К. Нуъмонов оғир жиноят қилди. Одил суд уни беш йил озодликдан маҳрум этди.

ШАҲРИМИЗГА ДОҒ ТУШИРАЁТГАНЛАР

Майда безорилик учун қамалганлар

Кудряшев Н. Ф. 1925 йилда туғилган, тўқимачилик комбинати механика цехининг слесари. Жамоат биносида жанжал кўтариб, қўшниларини урганлиги ва сўкинганлиги учун 15 суткага ҳукм қилинди.

Котов М. В. 1937 йилда туғилган. Электрон техника заводининг слесари. Ўз уйида жанжал кўтариб хотинини ҳақорат қилганлиги учун 10 суткага жазоланди.

Ҳушёрхонада тунаганлар

Стесиков Я. Н. 1928 йилда туғилган. Гўшт комбинати электр цехининг электриги.

Санджалилов Н. Э. 1952 йилда туғилган. Алоқа институти электро-техника ўқув устахонасининг дурадгори.

Мингазиддинов А. К. 1934 йилда туғилган. Кроват заводининг 2-цех ишчиси.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—18|VIII да **Зайнаб ва Омон**, 19|VIII да **Дон Жуан.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18|VIII да **Парвона**, 19|VIII да **Мария Стюарт.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 19|VIII да **Фарғона тонг отгунча**, 20|VIII да **Ёлғончи даркор** (спектакллар кеч соат 8 да бошланади).

КИНО

18 АВГУСТДА

ҚИШКИ БИНОДА

Гул ва тош —«ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун). «СПУТНИК» (кундуз соат 2, 3, кеч 8 да).

Нон, севги ва фантазия — «МОСКВА». «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун) «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз 12, 1, 5, кеч 6, 7, 9 да).

Европалик келин — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8,45 ва 10.40 минутда бошланади)

Нон, севги ва фантазия — «ФЕСТИВАЛЬ».

Уй васиқасини олган киши— «ХИВА».

19 АВГУСТДА

ҚИШКИ БИНОДА

Гул ва тош — ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН» 25 ЙИЛЛИГИ НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун) «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 3 да), «СПУТНИК» (кундуз соат 2, 3 кеч 8 да).

Нон, севги ва фантазия — «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун). «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз 12, 1, 5, кеч 6, 7, 9 да).

Европалик келин — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Баҳор сувлари — «ЧАЙКА» (кеч соат 6, 8, 9,40 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8.45 ва 10.40 минутда бошланади).

Уй васиқасини олган киши— «ХИВА», «РАКЕТА».

Нон, севги ва фантазия — «ФЕСТИВАЛЬ».

Жазда фақат қизлар— ТЕЛЬМАН номли

Тошкент шаҳар ижроия комитети

АҲОЛИГА МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ БОШҚАРМАСИНИНГ ЎҚУВ КОМБИНАТИ

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқув комбинати — тикув ишлаб чиқариш бўйича (жумладан эркак ва аёлларнинг устки кийимларини бичиш), **кийимларни ва аёлларнинг устки кийимларини тузатиш, бўйича, шим ва эркакларнинг кўйлакларини, болаларнинг кийимларини, моделли оёқ кийимларини тикиш бўйича; ҳамма системадаги соатларни тузатиш бўйича** (қизлар); **кийимларни химиявий тозалаш бўйича; газ печларни қуриш бўйича усталар сартарошлар** (эркаклар зали учун), **фотографлар, мебельчи—дурадгорлар тайёрлайди.**

Ўқиш муддати — 6 ойдан 12 ойгача.

8—10 синф ҳажмида маълумотли, 16 ёшдан катта бўлган ва Тошкент шаҳрида турувчи ёшлар қабул қилинади.

Ўқувчилар —25 сўм ҳажмида стипендия билан таъминланадилар.

Ўқишни тугатганлар Тошкент шаҳридаги маиший хизмат кўрсатиш системасидаги корхоналарга ишга юбориладилар.

Мурожаат учун адрес: Ҳамза кўчаси, 3 тупик, 7 уй, телефон №44-26-27.

Тошкент шаҳар Чилонзор массиви, 19 квартал, 31, 32 уй.

«Главташкентстрой»

«ОТДЕЛСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТЕХНОЛОГИК КОМПЛЕКТАЦИЯСИ ВА ТАЪМИНОТИ БОШҚАРМАСИГА

юкчилар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — ишбай ва вақтбай мукофотли.

Ёлғиз кишиларга ётоқхона, оилаликларга икки йил ичида уй берилади.

БУТУНИТТИФОҚ «ЭНЕРГОСЕТЬПРОЕКТ» ИНСТИТУТИНИНГ ЎРТА ОСИЁ БЎЛИМИГА

лойиҳа ишларига инженерлар ва қурувчи техник-электрчилар, дала-қидирув ишларига инженерлар ва техник геодезист-топографлар, металл бўйича токарлар, бухгалтерлар; моддий ҳисоб бўйича, ҳисоблаш бўлими бўйича, ревизор; меҳнат ва иш ҳақи бўйича инженер, дурадгорлар, ғишт терувчилар, пайвандчи, ёрдамчи ишчилар

КЕРАК

ТОШКЕНТ ШАҲАР 1-ЮҚУМЛИ КАСАЛЛИКЛАР КАСАЛХОНАСИГА

медицина ҳамширалари, фельдшер-лаборантлар, санитарналар, катта иқтисодчи, ошхона ишчилари, машинистка, иш юритувчи, бош ошпаз, бухгалтер

КЕРАК

АСБОБСОЗЛИК ЗАВОДИГА

металл конструкциялари бўйича слесарлар, металл бўйича слесарлар, металл бўйича токарлар, электр пайвандчилар, юкчилар, электр монтажчилар

КЕРАК

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАОРИФ МИНИСТРЛИГИГА

ревизия ишлари бўйича бош бухгалтер ўринбосари, катта ревизор, бухгалтер-кассир

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пролетарский кўчаси, 4 уй, 18 хона, аҳолини ишга жойлаштириш ва информация қилиш бўйича бюроси ва район ижроия комитети ҳузуридаги инспекторларга мурожаат қилинсин.

ТЕЛЕВИЗОР

17 АВГУСТ ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 Кўрсатувлар программаси.
Рус тилида: 18.30 Болалар учун мультфильм. **18.40** Совет Армияси жангчилари учун. «Юрий Гагарин». Ҳужжатли фильм. **19.30** Футбол бўйича СССР биринчилиги. «ПАХТАКОР» — «ДИНАМО» (Тбилиси). Танаффус вақтида «Ахборот» информацион программаси.
Ўзбек тилида: 21.15 «Ахборот» информацион программаси. **21.30** Қишлоқ хўжалик фильмлари телевизион фестивали. **21.55** Янгиликлар.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

22.00 Футбол бўйича СССР биринчилиги. «ДИНАМО» (Минск) — «ДИНАМО» (Москва). Танаффус вақтида «Вақт» информацион программаси. **23.45** «Инғим-терим айни авжида». Белоруссия далаларидан репортаж. **24.00** «Валерий Чкалов». Бадиий фильм. **01.25** Баскетбол бўйича халқаро мусобақалар. СССР—ЧССР. **02.55** Янгиликлар, кўрсатувлар программаси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.20 Кўрсатувлар программаси. **19.25** Янгиликлар. **19.30** Экономиканинг актив проблемалари. **20.00** «Чарм тўп» клуби мукофоти учун ҳовли ва кўча командалари ўртасида футбол бўйича Бутуниттифоқ мусобақалари. Донецк шаҳридан олиб кўрсатилади. 21.00 Янгиликлар. **21.05** Концерт. **21.20** Рангли телевидение. Я. Абрамов. «Жуда қизиқ бўлди-ку». Телеспектакль.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

22.00 «Автомобилдан сақланинг!» Бадиий фильм (ўзбек тилида).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

18.00 Экран болаларга.
Рус тилида: 18.30 «Агар номинг комсомол бўлса». **19.00** Янгиликлар. **19.15** Граждан мудофааси ҳақида суҳбат. **19.45** Бадиий фильм. **21.00** «Оқшом эртаклари».
Тожик тилида: 21.15 «Зангори антология». **21.45** Янгиликлар.

18 АВГУСТ СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
СССР ҲАВО ФЛОТИ КУНИ
МОСКВА КЎРСАТАДИ

13.00 Кўрсатувлар программаси. **13.05** Янгиликлар. **13.15** «Икки якшанба». Бадиий фильм. **14.45** СССР Ҳаво Флоти кунига. «Қанот остида—бепоён кенглик». Телеочерк. **15.15** Янгиликлар. **15.30** Москва кундузги кўрсатувларининг охири.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 Кўрсатувлар программаси.
Рус тилида: 18.30 «Ахборот» информацион программаси. **18.45** «Чин инсон қиссаси». Бадиий фильм. **20.15** СССР Ҳаво Флоти кунига бағишланган кўрсатув. **20.45** Кўрсатувлар программаси.
Ўзбек тилида: 20.55 «Ахборот» информацион программаси. 21.10 Давр мадҳи шоирлар назмида. **21.30** «Ўчишга руҳсат этаман». **21.45** КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА». **22.05** Янгиликлар. **22.10** Санъат усталари. Рисқи РАЖАБИЙ. **23.00** Рангли телевидение. Баскетбол бўйича халқаро мусобақалар. СССР—АҚШ. Танаффус вақтида «Жонажон ўлка бўйлаб» киножурнали. **00.40** Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.45 Кўрсатувлар программаси. **19.50** Янгиликлар. **20.00** Ўқувчилар учун. «Ёшлар фестивали». Молдавия ССР ўқувчиларининг куни. Бадиий ҳаваскорлар концерти. **20.30** «Жасорат». Телевизион альманах. **21.00** Янгиликлар. **21.05** «Аэрофлотнинг ўтмиши, бугунги куни ва эртаси». Ҳужжатли фильм. **22.00** Концерт. **22.30** «Вақт» информацион программаси.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

20.00 Дўстларимизнинг эстрада куйлари (ўзбек тилида).
Рус тилида: 20.40 НОТ—амалда. **21.05** «Григорий Яковлевич». Ҳужжатли фильм. **21.30** «Ватандан узоқда». Бадиий фильм.

РАДИО

17 АВГУСТ ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 «Изланиш йўллари». ЎзССР Госплани фан ва янги техникани жорий қилиш бўлимининг бошлиғи М. Цвифел суҳбати (русча). **18.10** С. Вайнюнас. Литва темаларидаги рапсодия. **19.20** Ўзбек халқ куйлари. **20.00** «Юность Узбекистана» радиостанциясининг программаси. **20.30** Футбол. «Пахтакор» — «Динамо» (Тбилиси). «Пахтакор» стадионидан олиб эшиттирилади. **21.15** «КПСС МК июль Пленуми қарорлари ҳаётга!» туркумидан. Қишлоқ меҳнаткашлари учун эшиттириш ва концерт. **22.20** Экран куйлари. **22.40** «Замондошларимиз». Адабий эшиттириш (ўзбекча). **23.15** Дам олиш концерти. **24.00** Тунги концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Ўзбек Давлат филармониясы хор капелласининг концерти. **19.30** Музикали календарь. **20.00** Ю. Ритхэу. «Мусаффо Нил осмони» ҳикояси (тожикча). **20.20** Куйлар. **20.30** «Сиҳат-саломатлик» радиожурнали (русча). 21.00 Рус адабиёти классиклари. Л. Н. Толстой «Балдан сўнг». **21.40** Москва.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 «Қалтис ҳазил». Радиопостановка (русча).

18 АВГУСТ СЕШАНБА

СССР ҲАВО ФЛОТИ КУНИ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонгги концерт. **7.40** Ёш ижрочилар концерти. **8.25** Тинчлик ва бахтиёрлик қўшиқлари. **9.30** Рақс куйлари. **10.30** Опералардан парчалар. **11.15** «СССР Ҳаво Флоти куни». Суҳбат (ўзбекча). **11.30** Ўзбекистон композиторларининг лирик асарлари. **13.30** Ҳаво Флоти ходимлари учун концерт (русча). **16.10** «Биз коммунистмиз». Радиокомпозиция (ўзбекча). **16.50** «Правда» газетасининг обзори.
18.10 СССР Ҳаво Флоти ходимларининг талабларига мувофиқ концерт (ўзбекча). **18.40** Спорт эшиттириши (ўзбекча). **19.20** Музикали драмалардан парчалар. **20.00** «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. **20.50** Куйлар. **21.00** Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча). **21.10** Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.20 Республикада хизмат кўрсатган артист Ҳ. Юсупова куйлайди. **22.40** Севимли ёзувчилар радиокутубхонаси. А. Фадеев. «Ёш гвардия» романидан парча (ўзбекча). **23.15** «Бўш соатда». Концерт. 24.00 Тунги концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 Концерт. **9.15** Реклама ва эълонлар.
19.00 К. Курносенков. «Пушкин билан мулоқот». Радиоҳикоя (ўзбекча). **19.30** Совет Армияси жангчилари учун музикали эшиттириш. **20.00** Далада ишлаётганлар учун концерт. **20.30** Қорақалпоқ куйлари. **20.50** «Ҳаёт дарёси». Қирғизистон радиосининг эшиттириши (ўзбекча). **21.00** М. Маҳмудовнинг «Ленин ва жаҳон адабиёти» деган суҳбати (ўзбекча). **21.20** Куйлар. **21.40** Москва.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 Ш. Рашидов. «Қудратли тўлқин» радиопостановкаси (ўзбекча). **15.30** «Рига опера ва балет театрида бир кун».
19.00 «Каштан уйи». Радиопостановка (русча).

Реклама ва эълонлар

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 БЕТ.
17 АВГУСТ, 1970 й.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02 49 дан 33 02-58 гача редактор ўринбосарлари 33-29 33, 33-29 09, масъул секретарлар—33-27-22 партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари, 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29 55, хатлар ва оммавий ишлар—33 27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—33- 27-57, саноат транспорт ва қурилиш бўлим лари—33-27-03, ахборот бўлими—33-28-95 эълонлар бўлими—33-81-42.

Ўзбекистон компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри

ИНДЕКС 64579.
НАШР. 3081
Р—14575